

EL BISBE SEBASTIÀ TALTAVULL S'ACOMIADA AMB UNA MISSA A LA SAGRADA FAMÍLIA

«Hem de ser amics per caminar plegats»

«Gràcies, bisbe Sebastià»,

pel cardenal Joan Josep Omella

P 14

«S'ha d'escoltar tanta gent que clama i demana llibertat»

P 3-5

Ha mort Francesc Viñas, el primer director de Ràdio Estel

P 8

Descobrint el pintor Francesc Gimeno: un quadre inèdit

«Marina.»

«Noia dormint.»

SUPLEMENT PÀGINES I-VIII

Pensant-ho millor

Un cas a part

La meua recent participació amb una ponència sobre *La Instrucción Musicam sacram* a les *Jornadas Nacionales de Liturgia* a Santander, convocades per la CEE, m'ha confirmat, si calia, en la persuasió que, en el conjunt diguem-ne hispànic, es vulgui o no, érem i continuem essent «un cas a part»; talment que, als organitzadors de les citades «Jornadas», que pretenien ser d'àmbit «nacional», ni se'ls va acudir d'encarregar a algú que expliqués que a Catalunya i en els altres països de la nostra parla, majorment a les Illes, tenim una litúrgia pròpia, en la nostra llengua, amb els nostres missals, leccionaris, Litúrgia de les hores, i també amb el nostre repertori musical, del qual vull ara remarcar simplement l'existència, sense proposar-me d'entrar en cap mena de valoració concreta. Tot i que hi havia algun escadusser representant d'alguna de les nostres diòcesis, a ningú no se li va demanar de fer una breu ressenya de la situació de la litúrgia i de la música a casa nostra. I, d'altra banda, cap dels esmentats assistents, potser per considerar-ho poc oportú en les delicades circumstàncies actuals, no va en cap moment insinuar el tema; és més, ningú no va

ni tan sols piular. Jo vaig poder parlar llargament de la situació litúrgica a Catalunya abans del Concili —quan jo hi era—; però no vaig poder parlar del postconcili i de l'actualitat, ja que fa més de cinquanta anys que visc en una altra realitat. Tot i que no em sigui desconeguda la situació del país, em va semblar que no em tocava pas a mi de parlar-ne. Tot això és molt emblemàtic i, en el fons, és molt de doldre. El problema de la «diferència», per a certes mentalitats de via única, ni s'ha de prendre en consideració. Com quedem: hi som o no hi som? El que és cert és que nosaltres —deixant de banda les celebracions que es puguin fer en castellà— només podem ser-hi amb la nostra pròpia personalitat, que prou podria ser un enriquiment per al conjunt general. Si tots toquéssim el mateix instrument, no en resultaria mai la varietat tímbrica de l'orquestra. Si tots cantéssim de tenors, no seria possible la polifonia. Si tots fóssim fets en sèrie, s'acabaria la bellesa del món. «*Il mondo è bello perché è vario*», diem en italià. Convé sempre que hi hagi «casos a part», però, això sí, normalitzats.

Valentí Miserachs
Prevere

La setmana
en tuits

Josep Àngel Saiz @BisbeSaiz

Bisbe de Terrassa

#Germanor2017 «Amb tu som una gran família» Entre tots portem a terme la tasca evangelitzadora, la celebració dels misteris de la fe i l'acció caritativa i social de l'Església. Gràcies per la vostra col·laboració! Gràcies, un any més, pel vostre suport!

Ines San Martin @inesanma

Corresponsal de @Crux al Vaticà

Si camines pels voltants de Roma, a prop del Vaticà, trobaràs aquesta clínica mèdica temporal, que ofereix atenció als pobres de Roma. Seran aquí tota la setmana, amb motiu de la Jornada Mundial dels Pobres, que és diumenge

Josep M. Romaguera @xerrera

President del Centre de Pastoral Litúrgica

Feliç Dia Mundial de la JOC! «Un/a jove treballador/a val més que tot l'or del món»

Xiskya Valladares @xiskya

Religiosa, filòloga i periodista

El que mai no entendre és que per portar-te bé amb algú hagi de pensar com aquesta persona. Doncs no. La maduresa no és això

Enric Vendrell @evendrella

Director general d'Afers Religiosos de la Generalitat de Catalunya

Aquest matí, representant @afersreligiosos, he assistit a la celebració de St. Nectari, a la parròquia ortodoxa grega de Barcelona

Ana Pastor @_anapastor

Periodista

Pregunta @jordievole a Maduro: què és per a vostè una dictadura? #MaduroEnSalvados

L'EFEMÈRIDE DE LA SETMANA

Dia 26 de novembre del 1955: mor Mn. Antoni Batlle, pioner de l'escoltisme català.

Zoom

Eduard Brufau

Agustí Codinach

El dissabte 11 de novembre passat Barcelona va tornar a ser l'escenari d'una manifestació massiva. En aquesta ocasió, centenars de milers de persones convocades per l'ANC i Òmnium van omplir el carrer Marina sota el lema «Llibertat presos polítics. Som República». Quan falta un mes per les eleccions al Parlament de Catalunya, la mobilització màxima de les diferents opcions fa més incert que mai el resultat dels comicis.

Escoltat a Ràdio Estel

Ignasi Miranda

Coordinador d'Informatius

Economia social

Plusvàlua és un programa que ofereix, cada dijous de 20 a 21 h, una visió sobre l'economia en clau social, solidària i de valors. Presentat aquest any per Quim Esteban i produït per Mireia del Pozo, amb el suport del Centre d'Estudis Econòmics i Socials, aquest espai continua fidel al seu esperit divulgatiu que acosta aquesta temàtica als no entesos. El 9 de novembre, la nova presidenta de la Taula d'Entitats del Tercer Sector, Francina Alsina, també presidenta de la Federació Catalana de Voluntariat Social, explicava un nou projecte anomenat Voluntariat en Família, «clau per educar en valors». També comentava la preparació del Gran Recapte d'Aliments, organitzat aquest any per als dies 1 i 2 de desembre, i recordava que «hi ha a Catalunya uns 348.000 voluntaris en l'àmbit social».

I en aquesta mateixa edició del *Plusvàlua*, intervenia uns minuts Ramon Espadaler, exdirigent d'Unió i ara número 3 del PSC per al 21 de desembre. Destacava que l'objectiu d'aquesta col·laboració d'Units per Avançar amb els socialistes «és eixamplar un espai que no és frontista ni independentista però que no pot combregar amb l'opció immobiliària del PP».

Editorial

A reveure, bisbe Sebastià

El bisbe Sebastià Taltavull, després de gairebé nou anys d'exercir el seu ministeri com a auxiliar de Barcelona, se'n va a prendre possessió de la diòcesi de Mallorca que ha administrat des del 8 de setembre del 2016. Podríem dir que ha estat una marxa gradual: primer nomenat administrador apostòlic i després l'ordenació de dos nous auxiliars per Barcelona —un d'ells mallorquí— que han enfortit l'equip episcopal i l'ha descarregat d'algunes responsabilitats. Avui diumenge 19, l'arxidiòcesi de Barcelona s'acomiada d'ell en una solemne eucaristia a la Sagrada Família, amb un aiguabarreig de sentiments: tristesa per la partença, gratitud pels anys de servei, joia per la seva nova responsabilitat. El que molts desitgen als bisbes auxiliars és que un dia esdevinguin residencials, per tant, des de *Catalunya Cristiana*, Ràdio Estel i el Club+Amics, felicitem Mons. Sebastià per aquesta

nova responsabilitat i li assegurem les nostres pregàries. Sebastià Taltavull ja coneixia l'arxidiòcesi de Barcelona: l'havia visitat en moltes ocasions, havia fet conferències i recessos i hi tenia ja molts amics. Durant set anys ha estat al costat del cardenal Lluís Martínez Sistach, que l'ordenà bisbe, i en aquests dos darrers ha acompanyat el cardenal Joan Josep Omella, a qui també coneixia, en el desplegament del seu ministeri episcopal a Barcelona.

Els nostres mitjans tenen molt a agrair al bisbe Sebastià. Ens consta que la seva secció setmanal *Un nou llindar* en aquesta mateixa pàgina, ha estat molt seguida, fins al punt que el bisbe ha volgut recollir els seus articles en un volum editat per Claret i en té a punt un altre.

També les seves compareixences a Ràdio Estel han estat sovintejades. Al bisbe no li costa posar-se davant d'un micròfon i anunciar el missatge de

Jesucrist amb el seu estil de càlida proximitat. També el Club+Amics ha d'agrair-li de manera particular els recessos que any rere any ha fet per Quaresma i també per Pasqua.

En aquests mesos d'administrador apostòlic a Mallorca, el bisbe ja ha dut a terme diverses iniciatives pastorals: visites a parròquies i comunitats, visita als missioners diocesans, unificació de les confirmacions a la catedral, trobades amb els sacerdots que han abandonat el ministeri, amb periodistes... No li han mancat problemes però els ha afrontat amb seny i saviesa i sobretot amb una mirada amorosa i evangèlica de la realitat.

La seva presència a l'illa de la calma reforça i encara podrà reforçar més els lligams entre les esglésies de Catalunya i les Balears, que en els darrers anys s'havien afeblit.

L'enhorabona, bisbe Sebastià!

La redacció us proposa

La Nit dels Vidres Trencats

Sant'Egidio recorda la deportació ocorreguda durant l'ocupació nazi P 7

La llei i la dignitat humana

Reflexió del Dr. Prat, professor emèrit de la Facultat de Teologia de Catalunya P 12

Religions per a la pau

Líders religiosos monoteistes rebutgen el terrorisme i la violència P 10

Un tresor espiritual per descobrir

Les relíquies de la creu de Sant Joan de les Abadesses surten a la llum P 19

Un nou llindar

Sebastià Taltavull Anglada

Bisbe auxiliar de Barcelona, administrador apostòlic de Mallorca i bisbe electe de Mallorca

Fer-los sentir el calor de l'amor

«No estimem amb paraules, sinó amb obres.» Amb aquest lema, que ens crida a una coherència de vida amb la fe que professem i a una solidaritat que pressuposa l'amor, el papa Francesc ha instaurat per aquest diumenge la Jornada Mundial dels Pobres perquè prenguem consciència que és la primera preferència de Jesús i, en conseqüència, ha de ser també la nostra primera preferència.

Seguint les paraules de l'apòstol Joan «Fills meus, no estimem amb frases i paraules, sinó amb obres i de veritat» (1Jn 3,18), el papa Francesc diu que «la seriositat amb què el "deixeble estimat" ha transmès fins als nostres dies el manament de Jesús es fa més intensa per raó del contrast que percep entre les paraules buides presents en els nostres llavis i els fets concrets amb què hem d'enfrontar-nos. L'amor no admet excuses: qui vol estimar com Jesús va estimar, ha de fer seu el seu exemple, especialment quan es tracta d'estimar els pobres».

En el moment de la seva elecció, el Papa va sentir que un cardenal amic li deia «no t'oblidis dels pobres!» i al cap de poc escollia el nom de «Francesc» com aquell distintiu que l'hauria de definir en la seva missió de Pastor de tota l'Església. En aquest sentit, els seus gestos són tan eloqüents que ens fan veure quin rumb ha d'agafar l'Església per ser fidel a Jesucrist.

Fent-me portaveu del seu missatge, som cridats a donar la mà als pobres, a trobar-los, a mirar-los als ulls, a abraçar-los, per fer-los sentir el calor de l'amor que trenca el cercle de soledat. La seva mà estesa envers nosaltres és també una crida a sortir de les nostres certes i comoditats, i a reconèixer el valor que té la pobresa en ella mateixa.

A tots ens pertoca fer possible aquest encontre, a mi el primer. Comencem pels de més a prop, qui sap si entre els mateixos familiars o els veïns, i tants altres. No els donem només coses, sinó acolliment, conversa, acompanyament, estimació. Els pobres no són un problema, sinó un recurs al qual acudir i viure l'essència de l'Evangeli.

lusionat el moment»

Com a administrador apostòlic de Mallorca, va visitar el 2016 les missions al Perú.

bisbe amb la gent?

En la vida pastoral tot contacte amb la gent proporciona unes vivències impressionants. Destacaria el contacte amb el jovent arran d'haver presidit moltes celebracions de la confirmació. He vist la gran necessitat de fer un seguiment en aquesta edat. També destacaria el fet d'haver estat assequible a la gent. M'ha tocat visitar moltes famílies i això ens ha permès dialogar i reflexionar sobre moltes qüestions. I destacaria també el contacte amb les realitats de frontera, com són tots els projectes que ajuden les persones i les famílies més pobres. Quedes atordit de veure la gran quantitat de projectes i de fundacions que hi ha a Barcelona però com que es fan amb total discreció

i humilitat, no es coneixen ni apareixen als mitjans de comunicació. Finalment, també destacaria el contacte amb les parròquies, que m'ha permès conèixer i acompanyar els capellans. Sempre que m'han demanat alguna cosa, he intentat donar-los resposta.

L'arxidiòcesi de Barcelona ha viscut diversos esdeveniments pastorals, com ara la Trobada Mundial per la Pau de la Comunitat de Sant'Egidio el 2011, la Missió Metròpolis i l'Atri dels Gentils de l'any 2012 i el Congrés de Pastoral de les Grans Ciutats el 2014, entre d'altres. Calen més impulsos d'aquest tipus per a l'evangelització?

Han estat esdeveniments que han fet venir molta gent d'arreu del món a Barcelona. De fet, aquesta finestra al món es va obrir arran de la dedicació de la Sagrada Família per part del papa Benet XVI. Barcelona esdevenia així un referent mundial. Ara bé, de vegades, aquests esdeveniments queden a un nivell molt institucional i faria falta que arribessin al conjunt de la societat. És a dir, quin esforç fem perquè tot el que planteja la pastoral per a les grans ciutats ho visqui la parròquia que està més a la perifèria? Per tant, el treball no s'ha de limitar a organitzar un determinat esdeveniment, sinó que ha de tenir una dimensió capil·lar que arribi a tothom. En tot el que fem, l'assignatura pendent és arribar a la gent. De vegades no s'hi arriba perquè no s'ha partit de la gent, i aquest és un dels defectes que l'Església tenim. Planifiquem les coses des de nosaltres i ens cal arribar a les persones, fins i tot quan et diuen coses que no t'agraden. Hauríem d'afavorir aquesta proximitat en tot el que fem.

Tothom té dret a dir el que pensa i això no ha de ser font de conflicte ni de divisió

Si s'ha de cedir amb alguna cosa perquè sigui possible l'entesa jo crec que entre tots hem de fer l'esforç

Els canvis socials, religiosos i pastorals què demanen de l'Església?

Com a Església, encara ens falta tenir una presència transformadora i col·lectiva en què tots ens en sentim part integrant. Això té una dimensió social, política, econòmica i ecològica. La Paraula de Déu, quan nosaltres la prediquem, no està fora de la realitat, sinó que surt de la realitat i arriba a la gent però per transformar la realitat. Encara hem d'acabar de ser conscients del paper que té el cristià enmig dels seus ambients.

Catalunya viu un moment molt complex a nivell polític i social. Quin paper pot tenir l'Església?

Quan diem l'Església hem de distingir entre el paper que té l'Església com a institució, i el paper que té cada cristià i persona en particular. Davant

del moment actual, l'Església com a institució ha fet moltes declaracions, però hi ha també una feina molt important que hem de fer el conjunt de les comunitats cristianes. Hem d'ajudar que l'ambient sigui realment on es pugui dialogar, conviure amb pau i que hi hagi bona entesa. Hi ha coses que són intolerables, com és la violència o no permetre que les persones parlin i responguin amb llibertat. Jo crec que tothom té dret a dir el que pensa i això no ha de ser font de conflicte ni de divisió. La Paraula de Déu ens dona aquesta capacitat de fer arribar a tothom una paraula de serenor, de profunditat, de sinceritat, també de justícia, d'amor, de perdó i de reconciliació. Aquest és un paper que l'hem de realitzar cada dia defensant la persona i la seva dignitat.

Tenint en compte la preocupació de molta gent pels empresonaments de membres del govern destituït, com està vivint vostè precisament aquesta situació a nivell humà, com a home que coneix personalment molts dels privats de llibertat?

Tot conflicte m'afecta i pateixo quan veig patir les persones. Per tant, visc aquests dies amb pena, tristesa i intento fer arribar als fidels una paraula d'ànim. També visc aquests dies intensificant molt la pregària, perquè als cristians la pregària ens ajuda a asserar-nos davant de determinades situacions, aprofundir i veure com hi hem de respondre. Certament, no és un moment fàcil. Reconec la nostra pobresa a l'hora de donar solucions a un conflicte que té moltes vessants, apreciacions i sobre el qual és molt difícil fer un judici global. Dit això, és molt important escoltar el poble. Quan veus tanta gent que clama i demana llibertat —no ho diuen quatre que criden pel carrer—, hi veus tot un poble que d'una forma o altra s'ha manifestat i es manifesta. Això s'ha d'atendre i s'ha d'escoltar. I crec que cal dialogar i posar solucions, que han d'arribar en el moment oportú. Les persones tenim la paraula i tenim el cor perquè ens entenguem, i amb la paraula i el cor podem entendre'ns. El que passa és que si uns es tanquen en aquest diàleg serà molt difícil que s'arribi a un acord. Això ja s'hauria d'haver fet fa molt de temps, s'ha de recuperar com sigui i si s'ha de cedir amb alguna cosa perquè hi pugui haver una trobada i perquè sigui possible aquesta entesa jo crec que entre tots hem de fer l'esforç.

El seu lema episcopal és «Vosaltres sou els meus amics». Quin seria el seu missatge de comiat als fidels de Barcelona i Catalunya?

Vaig triar aquest lema perquè sempre he pensat que la pastoral ens ha de fer amics. Si la pastoral no ens fa amics, difícilment podrem dir que funciona bé. Per això quan Jesús diu als deixebles «vosaltres sou els meus amics, feu el que jo us dic», hi hem de veure una paraula que hem d'escoltar, però també unes accions que hem de seguir, fins a donar la vida. I aquell que millor la dona, és aquell que la dona pels amics. La missió d'un bisbe, d'un capellà és ajudar que es visqui un clima d'amistat, perquè és el que després et porta a treballar en comunió, a entendre'ns, a caminar plegats. Aquest caminar junts, en comunió, ens pot fer molt de bé a tots.

Sergi Gordo, Joan Josep Omella, Sebastià Taltavull i Antoni Vadell han format una comunitat de vida i servei.

El Papa condemna les armes de destrucció massiva

Rep els participants en un simposi sobre armament nuclear

El Papa, amb participants del simposi.

Radio Vaticana
Ciutat del Vaticà

«Les armes de destrucció massiva, particularment les atòmiques, no generen res més que una enganyosa sensació de seguretat i no poden constituir la base de la convivència pacífica entre els membres de la família humana, que s'ha d'inspirar en una ètica de la solidaritat.» Ho va dir el papa Francesc en el seu discurs als participants en el simposi internacional *Perspectives per a un món lliure de les armes nuclears i per al desarmament integral*, promogut pel Dicasteri per al Servei del Desenvolupament Humà Integral, en què van participar onze Premis Nobel de la Pau.

El Papa va precisar que «no podem sinó sentir una inquietud aguda si

considerem les catastròfiques conseqüències humanitàries i ambientals derivades de qualsevol ús de les armes nuclears. Per tant, considerant fins i tot el risc d'una detonació accidental d'aquestes armes, a causa d'un error de qualsevol tipus, hem de condemnar enèrgicament l'amenaça de fer-les servir, així com el fet de posseir-les, precisament perquè la seva existència és funcional en una lògica de la por que no afecta només les parts involucrades en el conflicte, sinó tot el gènere humà». Francesc va explicar que l'armament que té com a efecte la destrucció del gènere humà és fins i tot il·lògic a nivell militar: «Un realisme saludable no deixa d'encendre en el nostre món desordenat les llums de l'esperança.»

Aquest 2017 se celebra el 50è

PAPA FRANCESC

«Les armes atòmiques no generen res més que una enganyosa sensació de seguretat»

aniversari de l'encíclica *Populorum progressio* de Pau VI. L'encíclica, va assenyalar el Bisbe de Roma, explicant la visió cristiana de la persona, ressalta la noció de desenvolupament humà

integral i la proposta com a nou nom de la pau. «En aquest document memorable i actualíssim el Papa oferia la fórmula sintètica i feliç que el desenvolupament no es redueix al simple creixement econòmic. Per ser autèntic, ha de ser integral, és a dir, promoure tots els homes i tot l'home». És necessari, va indicar Francesc, rebutjar la cultura del descart i ocupar-se de les persones i dels pobles que pateixen les desigualtats més doloroses, a través d'una tasca que doni prioritats, amb paciència, als processos solidaris en lloc de l'egoisme dels interessos contingents. «Així és com un progrés eficaç i inclusiu pot fer possible la utopia d'un món lliure de terribles instruments mortals tot i les crítiques dels qui consideren que els processos de desmantellament dels arsenals són idealistes.»

Francesc obre el procés per a la canonització de Joan Pau I

Agències / Ciutat del Vaticà

El Papa ha autoritzat el reconeixement de les virtuts heroiques del servent de Déu Joan Pau I. Aquesta declaració coincideix amb l'aparició del llibre *Papa Luciani, crònica de una muerte*, de la periodista Stefania Falasca, amb pròleg del cardenal Pietro Parolin. El llibre recull documents classificats i testimonis sobre les circumstàncies de la mort del papa Joan Pau I, que va estar al capdavant de l'Església només 33 dies, i que deixen clar que el Pontífex va morir de mort natural.

«La investigació compilada en aquest llibre», comenta el cardenal Parolin, torna «a les últimes hores de la vida del papa Joan Pau I sobre la base de la documentació i de les proves disponibles» i s'ha dut a terme «d'acord amb els criteris historico-crítics». Falasca, vicepostuladora de la causa de canonització de Joan Pau I, subratlla que «podem dir, amb tota la documentació, que Luciani va morir d'un atac de cor. Aquesta és la veritat nua i crua». Falasca ha tingut accés a arxius secrets del Vaticà, a diferents registres clínics i ha interrogat testimonis inèdits.

Església en sortida

El Déu de «Merlí»

Hi ha una sèrie de moda a Televisió de Catalunya que es diu *Merlí*. En Merlí és un professor de filosofia d'un institut de Barcelona, amb un punt transgressor i provocador, amarg i tendre, carismàtic, a voltes cínic, antisistema i díscol. La sèrie va dirigida, sobretot, a un públic adolescent i el fil argumental es desplega a partir d'algun filòsof tractat a classe que serveix de pretext per teixir tota la trama del capítol. La sèrie no ensenya filosofia; o, en tot cas, presenta una filosofia prima i superficial.

En un capítol dedicat a Albert Camus, s'obre un petit diàleg sobre l'existència de Déu i, de retruc, sobre l'Església. En Merlí es confessa un agnòstic de disseny i es qüestiona l'existència de Déu. En un moment donat en Merlí diu: «Cadascú és molt lliure de creure en paelles voladores o unicorns de color rosa però això no en garanteix l'existència.» Un alumne creient, l'Oliver, li respon: «Estàs posant Déu al mateix nivell que unes paelles voladores?» En Merlí

contesta que sí. Més endavant, l'Oliver va a una església, allà apareix un capellà inquietant, que pretén seduir-lo perquè s'apunti a unes reunions de joves; perquè es bategi i s'asseguri una plaça al cel.

Finalment, en Merlí, recapacita a partir d'una experiència personal i parla amb l'Oliver el qual confessa que no li agrada el que diuen molts capellans, que se sent creient però no representat per l'Església. En Merlí i l'Oliver imaginem una Església diferent amb dones fent missa i «sense celibat, on el sexe no sigui pecat i estigui acceptat l'ús del preservatiu i totes les orientacions sexuals». Confesso que no soc gens fan ni de la sèrie ni del Merlí però penso que el sol fet que aparegui la paraula *Déu* en una sèrie de cert èxit, i el desenllaç i discursos que s'hi troben —que són el que hi ha— ens poden ajudar a fer reflexió sobre la imatge —estereotipada— que dona l'Església «allà fora». Escoltar des de les fronteres és revelador.

Jordi Sánchez
Torrens

Barcelona

«No hi ha futur sense memòria»

Memòria de la Nit dels Vidres Trencats

Meritzell Téllez
Barcelona

La Nit dels Vidres Trencats (*Kristallnacht*), la nit del 9 al 10 de novembre de 1938, es recorda com l'inici de la deportació massiva dels jueus europeus als camps de concentració i extermini nazis. Aquella nit molts jueus van ser assassinats i es van cremar i destruir més de 300 sinagogues, principalment a Alemanya i Àustria. La Comunitat de Sant'Egidio fa memòria a Barcelona per cinquè any d'aquest tràgic moment de la vida dels europeus organitzant un «pelegrinatge de la memòria», perquè ningú, sobretot les joves generacions, no oblidin la deportació esdevinguda durant l'ocupació nazi.

A la marxa, encapçalada amb el lema «No hi ha futur sense memòria», també hi han participat membres de la Comunitat Israelita de Barcelona i de la Comunitat jueva Atid, juntament amb una nombrosa representació del moviment «gent de pau» que compta amb una nodrida representació de musulmans.

Uriel Benguigui, expresident de la Comunitat Israelita de Barcelona, ha subratllat la salutació de pau que està a l'arrel de les tres grans religions del llibre: *shalom, salam alaikum* i «la pau sigui amb vosaltres». A Europa repunten fets inquietants i es desvetllen fantasmes que pensàvem que ja estaven sepultats i no viuríem mai més. Aquest any s'ha tingut molt present que el terrorisme ha arribat aquest estiu de manera

Molts infants i joves en el «pelegrinatge de la memòria».

Sergi Gordo, bisbe auxiliar, durant la seva intervenció.

punyent al cor de Barcelona. Jaume Castro, responsable de la Comunitat de Sant'Egidio a Barcelona, ha subratllat que «recordar junts és la primera resposta per no deixar-se intimidar i construir una consciència civil». I ha posat en relleu que en la nostra societat circula la por. «Quan tenim por cerquem protecció, alçem murs i la soledat fa créixer les pors. Per això cal fer créixer una xarxa de trobades, diria una xarxa d'amistat, que faci possible que la gent no quedi presonera de les pors i dels fantasmes.»

Sergi Gordo, bisbe auxiliar de Barcelona, ha subratllat la presència a l'acte de molts joves i infants i de persones de diverses religions que s'ha trobat al costat «dels nostres germans grans en la fe, els jueus». Ha recordat la importància de «refer la història en aquest temps de globalització» i de «no caure mai en la temptació de la divisió».

Mn. Armand Puig, rector de l'Ateneu Universitari Sant Pacià, també ha recordat que cal «fer memòria per alliberar-nos de la indiferència» i ha tancat el seu discurs recordant que entre tots «podem refer els vidres trencats».

El record de la Nit dels Vidres Trencats ens porta a la tràgica memòria de l'holocaust. Ha estat una oportunitat per veure un poble, de diferents religions, cultures i edats que alça el cap amb la convicció que cal recordar el passat per orientar-se cap al futur i prendre responsabilitat per construir la civilització del conviure.

La Delegació de Joventut es prepara per al Sínode

Borja de María / Barcelona

A un any del Sínode de bisbes dedicat a l'acompanyament dels joves, la Delegació de Joventut de l'arquebisbat de Barcelona va celebrar una jornada diocesana al Seminari Conciliar de Barcelona el dissabte 7 d'octubre, amb el títol *Ens preparem pel sínode*.

Per començar l'acte, Silvia Ruzo, secretària del Secretariat Interdiocesà de Joventut de Catalunya i les Balears, i Eduard Bauló, col·laborador de la Delegació de Joventut de Barcelona, van presentar els resultats de les enquestes que van realitzar als joves imitant el to i el format dels *Telenotícies*: els joves cristians expressen que són minoria als seus ambients i se senten jutjats,

a l'Església li reclamen que perdi rigidesa, que els sacerdots estiguin més formats i que els joves tinguin més responsabilitats, ja que les decisions a l'Església, sostenen, són preses per adults i pensades per a adults.

El bisbe auxiliar de Barcelona Antoni Vadell va impartir la conferència *Per què un sínode sobre els joves?* Un sínode on està previst que els joves, en els cercles menors, puguin parlar amb els bisbes de tot el món del que s'estigui debatent a l'aula sinodal amb el Papa.

En la jornada diocesana diversos experts en acompanyament de joves van compartir una taula rodona sobre com l'Església ha d'acompanyar els joves del segle XXI. Moderada per Bruno Bérchez, delegat de Joventut

de Barcelona, hi van participar Fran Ramírez, responsable ACG joves Espanya; Jordi Masegú, de Lifeteen Espanya; Mar Álvarez, psiquiatra juvenil, i Àlex Visús, *coach* expert en temes d'afectivitat.

Preguntats per com entenen ells la paraula *acompanyament*, Mar Álvarez va afirmar que «és ajudar a conèixer les meravelles que Déu està fent en la seva vida i quines coses cal reforçar per viure-ho de la millor manera». Jordi Masegú va apuntar que «per acompanyar, t'has de mostrar com a referent i tenir una experiència de fe». Àlex Visús va afirmar que l'acompanyament és com el camí dels deixebles d'Emaús, que acaba en l'eucaristia, i va establir dues preguntes fonamentals: «Em vull vincular a aquesta persona?»,

«Vull romandre en el temps?», i Fran Ramírez va definir l'acompanyament com «reconèixer que el jove està acompanyat pel Senyor i que està trepitjant terra sagrada».

Però aquesta jornada no ha estat l'única convocatòria de la Delegació de Joventut de Barcelona per preparar el Sínode. El 20 d'octubre es va celebrar la cinquena trobada-dinar de mossens que treballen amb joves, amb el cardenal Joan Josep Omella i els dos bisbes auxiliars de Barcelona. Quatre joves van parlar de com creuen que ha de ser una parròquia evangelitzadora de joves. I el 4 de novembre, en el programa de Ràdio Estel *Ens fem sentir*, tres joves van poder fer-li preguntes a Antoni Vadell, que, amb 45 anys, és el bisbe més jove d'Espanya.

Barcelona

Ha mort Francesc Viñas, el primer director de Ràdio Estel

Enginyer, home d'Església, fill de Joan Viñas i gerent d'Oncolliga, no ha pogut superar un càncer de pàncrees

Ignasi Miranda
Barcelona

Francesc Viñas Rexach, primer director de Ràdio Estel entre 1994 i 1995, ha mort aquest dissabte a Barcelona, als 62 anys d'edat, després de no haver pogut superar una llarga malaltia. Ens ha deixat en pau, mentre mantenia l'esperança malgrat diverses crisis, l'última amb un ingrés hospitalari que ja no ha pogut superar. Aquests últims mesos, ell mateix havia explicat que seguia «confiant, apostant i lluitant per la supervivència», amb l'esperança que nous tractaments poguessin deixar enrere una malaltia, ara per ara, insuperable amb els actuals instruments humans. Ho sabia i ho expressava, alhora que mantenia molt encesa la flama de la fe. «Us agraeixo molt la vostra estimació, el vostre record i el vostre ànim», deia ara fa uns dies coincidint amb el seu aniversari i adreçant-se als seus amics pel Facebook. Fins i tot el 18 d'octubre passat, comunicava la mort de la seva mare, Anita Rexach, que ens deixava als 96 anys, com si fos ja un petit preludi del retrobament entre tots dos al cel.

Paco Viñas (així era conegut per molts) va néixer a la capital catalana el 22 d'octubre del 1955, i era fill de l'històric radiofonista i locutor Joan Viñas, una de les veus més recordades en la comunicació contemporània a Catalunya. Va estudiar Enginyeria Industrial a la Universitat Politècnica, on es va llicenciar el 1972. Va realitzar després estudis eclesiàstics per

Agustí Codinach

Paco Viñas durant la Nit de Ràdio Estel i «Catalunya Cristiana».

al sacerdoti, ministeri que va rebre i va deixar després seguint el procés canònic de secularització. El 1995, es va casar amb Josefina Casas, que li ha donat dues filles. Els últims anys, va ser gerent d'Oncolliga, Fundació Privada Lliga Catalana d'Ajuda Oncològica, una entitat sense ànim de lucre nascuda el 2003 i que treballa per donar atenció psicosocial a persones amb càncer i als seus familiars.

La vida de Francesc Viñas, dins les nombroses connexions socials i eclesials a dins i fora de Catalunya, està inseparadament lligada al naixement i la història de Ràdio Estel, un projecte gestat els anys vuitanta pel cardenal Narcís Jubany i un equip de persones que van constituir la Fundació Missetge Humà i Cristià. El preludi de la nostra cadena va culminar el 1994, ja sota el pontificat de Ricard Maria Carles a Barcelona, quan Paco Viñas va assumir la direcció per posar en marxa l'emissora. El model obert, musical i variat dels orígens es va consolidar sota el seu mandat, fins que va retirar-se del càrrec el 1995 per dedicar-se a altres projectes.

En aquells primers mesos i anys de Ràdio Estel, van estar lligats a Paco Viñas moltes altres persones. És el cas del bisbe Joan Carrera (mort el 2008 i

aleshores gran promotor de la iniciativa com a auxiliar de Barcelona), el seu mateix pare Joan Viñas (ens va deixar el 2002), un home que fins i tot va idear el nom d'aquesta casa, i Ramon Fraxedas, primer cap de programació (mort al febrer de 2015 també per un càncer). Igualment cal esmentar els noms del mateix Jaume Aymar, actual director (el 1994 dins el Patronat de la Fundació i delegat de Mitjans de Comunicació de l'arquebisbat de Barcelona) i Maria Figueras (que va morir sobtadament el 2003), entre molts altres. Una de les últimes aparicions públiques de Viñas a Ràdio Estel va ser la seva participació, el 3 de febrer passat i com a gerent d'Oncolliga, en una edició del programa *El Mirador de l'actualitat* dedicada precisament a la lluita contra el càncer.

L'enterrament de Francesc Viñas va ser dilluns 13 a l'església de l'Immaculat Cor de Maria de Barcelona, situada al carrer Sant Antoni Maria Claret. Els qui formem aquesta gran família de Ràdio Estel i el setmanari *Catalunya Cristiana*, incloent-hi els qui actualment hi treballem, ens unim de tot cor al dol de la família i amics de Paco Viñas i, sobretot, a la pregària per la seva ànima. Ajuda'ns des del cel, Paco! Que descansi en pau!

NOVA YORK

Del 29 de novembre al 3 de desembre

Llums de Nadal

www.clubmes.cat

Tel: 934 092 700

Iraq

Contra la pobresa i l'analfabetisme, una escola oberta a tothom

L'any vinent s'hi inaugurarà un institut educatiu cristià

AsiaNews
Basora

La missió de l'Església és «anunciar el regne de Déu» reforçant els valors humans i la moral «a través de l'educació de les noves generacions», d'una manera especial «en una àrea com la nostra, on hi ha un percentatge elevat de pobresa i analfabetisme». És el que explica Mons. Alnaufali Habib Jajou, arquebisbe caldeu de Bàssora, situada al sud de l'Iraq, lloc on el Ministeri d'Educació ha concedit el vistiplau per a la construcció d'una escola primària cristiana. Aquest és el primer institut educatiu cristià de la província que obté aquesta aprovació des dels anys setanta. Els tràmits preliminars per als permisos han durat un any i mig i està previst que s'obri el setembre del 2018.

L'escola s'aixecarà en el complex de la parròquia de Nostra Senyora de l'Anunciació, a Tuwaisah. Hi treballaran sis docents amb dedicació completa i s'adoptarà el currículum previst pel Ministeri d'Educació iraquiana. S'estudia la possibilitat d'aprendre un tercer idioma a més de l'àrab i l'anglès, que podria ser el caldeu.

Com ressalta Mons. Habib, l'escola ha estat possible «gràcies al suport de la Fraternitat a l'Iraq (París)». Els docents «procedeixen de tres grups diferents: cristians (de denominacions diferents), musulmans i mandeus». «El nostre institut —prosegueix el prelat— estarà obert a tots els grups, si bé hi haurà una majoria de musulmans. Creiem en la cultura de la diversitat. Aquí els cristians es remunten al segle II, però en les darreres dècades han abandonat massivament el sud i han

La infància, una de les preocupacions principals de l'Església.

optat per emigrar per molts motius. Per això hem decidit dedicar tots els esforços possibles per ajudar la comunitat [cristiana local]».

A causa de la situació crítica que s'ha anat creant a partir de la invasió nord-americana, el 2003, un dels reptes el constitueixen «les violacions de la dignitat dels nens», explica el bisbe. Des del segle XVIII els cristians de Bàssora han obert nou escoles que inclouen instituts primaris i secundaris, però des del 1974 van ser nacionalitzats. «Avui —assegura— hem decidit obrir la porta de l'esperança, crear ocupació per als adults i millorar els vincles amb les famílies musulmanes.»

En una altra època, els cristians de Bàssora eren un component significatiu de la ciutat i molts d'ells es dedicaven al comerç. Tanmateix, en els darrers anys la comunitat s'ha vist disminuïda de manera dràstica, encara que al sud de l'Iraq no s'han patit les mateixes persecucions que hi ha hagut a Mossul, Bagdad, Kirkuk i a la Plana de Nínive. Mons. Habib és l'únic bisbe en un territori tan vast, per això, «animar la meua gent i afrontar els desafiaments és una de les prioritats, a més de ser una mena d'ambaixador cristià per als musulmans».

El setembre del 2015 la comunitat local va inaugurar el primer museu cristià del sud de l'Iraq. Conserva més de 200 peces de caràcter religiós, documents, elements litúrgics, fotografies, vestimenta i mobiliari, i algunes de les peces es remunten al segle XVII. «El vam obrir per protegir i vetllar pel patrimoni històric —subratlla el prelat— que ha estat utilitzat els darrers tres segles a les esglésies de Bàssora.» Les nostres prioritats, conclou, «són la cura pastoral, l'educació, el sosteniment dels pobres i ajudar les noves generacions a trobar una feina».

República Centreafricana

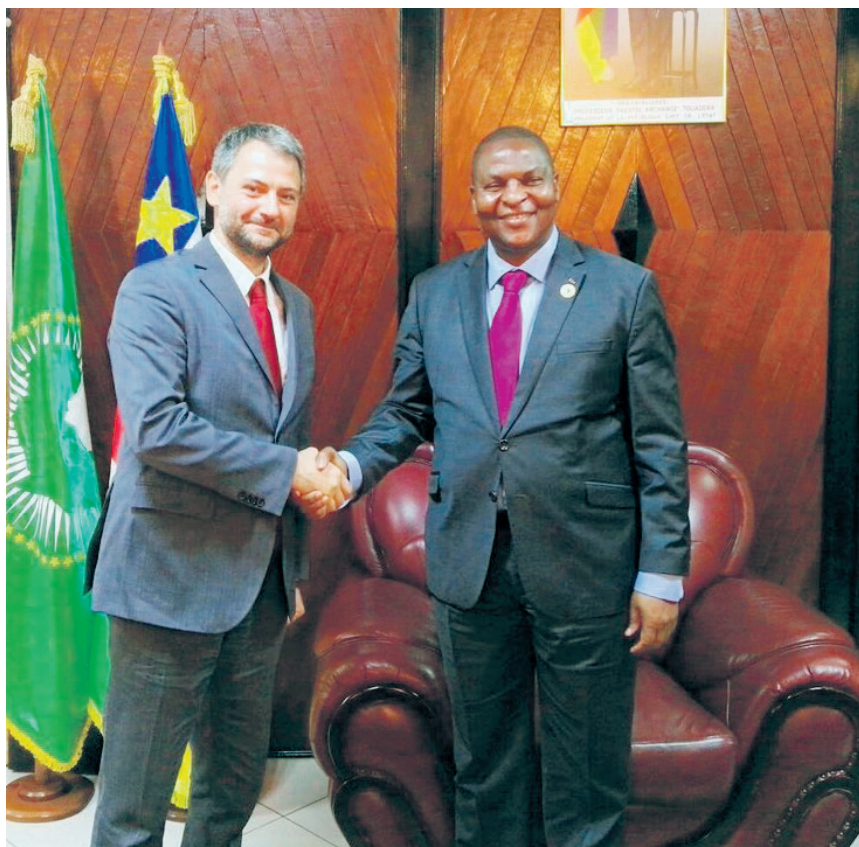
Creix el suport al procés de pau impulsat per Sant'Egidio

Redacció / Bangui

En acabar la sessió del Consell de Seguretat de l'ONU dedicat a la crisi de la República Centreafricana, el responsable de relacions internacionals de la Comunitat de Sant'Egidio, Mauro Garofalo, ha comentat que «creix el suport al procés de pau» que es va obrir el juny passat a Roma amb la firma de «l'acord polític» entre els diferents grups polític-militars del país.

En el seu discurs davant del Consell de Seguretat, a més de destacar els «efectes positius» de la visita recent del secretari general Anto-

nio Guterres a Bangui i Bangassou, Garofalo va parlar dels «primers resultats concrets» referits al desarmament, que ja es va produir, de 200 homes d'alguns grups armats, un avenç concret que «pot marcar la credibilitat de tot el procés actual i demostrar que el programa pot funcionar». «Diàleg polític i escoltar les instàncies locals són mesures eficaces», va afegir el representant de Sant'Egidio: «Segons el primer projecte pilot, ens centrem a desmobilitzar abans que acabi l'any 600 homes de grups armats per integrar-los a l'exèrcit republicà i en altres programes civils.»

Mauro Garofalo i el president de la República Centreafricana, Faustin-Archange Touadéra.

Madrid

«La religió no és un pretext per a la violència»

Missatge de la II Jornada sobre les Religions i la seva Contribució a la Concòrdia i a la Pau

Rosa María Jané Chueca
Redacció

Del 6 al 7 de novembre Madrid va acollir la II Jornada sobre les Religions i la seva Contribució a la Concòrdia i a la Pau, impulsada per la Fundació Evsen, amb l'objectiu de «transmetre l'essència i els valors de les nostres creences per aconseguir un món més just i més tolerant».

En les jornades van participar líders religiosos de les confessions monoteistes, cristianisme, judaisme i islam, que van concloure amb un manifest conjunt en el qual es llegeix: «La religió no és, i no ha d'arribar a ser, un pretext per als conflictes o la violència. Per això, especialment els líders religiosos tenen el deure de fer tot el possible per garantir que la religió sigui el que el Totpoderós vol: una font de bondat, respecte, harmonia i pau, i mostrar els valors positius inherents a cadascuna de les tradicions religioses.»

De fet, al llarg de les jornades, els participants van subratllar repetidament que la religió no té res a veure amb el terrorisme i que l'islam no és terrorisme. Els firmants assenyalen que «la religió és una necessitat per a l'home, per realitzar el seu objectiu, una brúixola per orientar-lo cap al bé i allunyar-lo del mal, camí de trobada i de reconciliació, acompanyant els homes i dones en el sentit de la vida».

Cristians, jueus i musulmans coincideixen a destacar el paper educatiu de la religió. Per això, «instem les autoritats i governs dels nostres països perquè, a través de l'ensenyament i d'una formació integral, es posin en relleu els valors de progrés, de diàleg, de tolerància i de respecte que representen les religions, per ajudar a construir societats millors i pacífiques».

Finalment, la declaració conjunta s'adreça als mitjans de comunicació per demanar-los que exerceixin «la seva tasca de manera constructiva, rebutjant els prejudicis contra de-

La religió és una necessitat per a l'home, una brúixola per orientar-lo cap al bé i allunyar-lo del mal»

terminades confessions religioses, i seguint un model que fomenti una cultura de l'encontre entre els creients de les diferents religions, construir ponts entre religions i cultures perquè no s'associï l'extremisme a la religió». Així, insisteixen en el fet que «es posi en relleu la bellesa de la fe, i que ajudi a mirar la realitat amb autèntica confiança i evitar transmetre una imatge negativa de la religió».

Diàleg i concòrdia

Entre els participants en la trobada, hi va haver el cardenal Antonio M. Rouco, que va afirmar que «les religions estan cridades a servir i fomentar una pau: diàleg i concòrdia. Actes com el que celebrem avui suposen un repte per a les diferents religions i també per als polítics, per contribuir a crear espais

de diàleg». El gran muftí de l'Azerbaidjan i de tot el Caucas, Allahsukur Pashazadeh, insistia que «els religiosos hem d'estar units per demostrar a tothom que la pau entre les religions és possible». En aquest sentit, el gran rabí sefardita de Jerusalem, Shlomo Moshe Amar, afegia que «el terrorisme no té excusa. Els líders religiosos hem d'unir forces per fer front al terror, al fanatisme religiós que és contrari a la pau. Necessitem coratge, sinceritat i anar amb la veritat per davant. Així transmetrem un missatge d'amor».

El ministre de Justícia, Rafael Catalá, també va oferir la seva aportació en les jornades: «Les religions han de tenir

un paper fonamental per aconseguir la pau i la concòrdia. Qualsevol contribució dels líders religiosos a favor de la pau ha de ser acollida amb entusiasme i ser molt benvinguda.» Segons el ministre, «davant dels gurus que van pronosticar l'eliminació de les religions, el cert és que no hi ha res més viu que la fe».

El president de la Fundació Evsen, el doctor Ali Evsen, va aprofitar la presència del ministre Catalá per demanar la creació d'un centre de formació de professors per evitar que ensenyin només «valors tergiversats de les nostres religions, manipulant-los segons els propis interessos».

Itàlia

Clausura de l'Any Xifré a la Cúria general

Redacció / Roma

El 4 de novembre, a la comunitat de la Cúria general de Roma dels Claretians, va tenir lloc una jornada formativa i espiritual amb motiu de la conclusió de l'Any Xifré. El prefecte general d'Espiritualitat, P. Gonzalo Fernández, va presentar algunes de les moltes iniciatives i diverses activitats que al llarg d'aquest temps (en què s'ha recordat el bicentenari del naixement del P. Josep Xifré) s'han desenvolupat a la congregació. Després de la presentació, es va projectar el documental *P. Xifré, de professió missioner*. Aquesta presentació va donar peu a un intercanvi d'impressions sobre la figura i l'obra del que va ser cofundador i superior general dels Claretians. A continuació, es va celebrar l'Eucaristia.

**CERTIFICATS MÈDICS
CARNET DE CONDUIR
NÀUTICA I ARMES**

CENTRE MÈDIC PLAÇA MOLINA

DR. RAFAEL SOLANAS ANGLADA

- COTXE, MOTO I CICLOMOTOR
- PSICOTÈCNICS
- LLICÈNCIA D'ARMES
- LABORALS I ESCOLARS
- NÀUTICA

INFORMEU-VOS-EN:
Tel. 932 188 826
Mòbil: 639 474 741
c/ Balmes, 281, entr. 2n
08006 Barcelona

LABORABLES

De 10 a 13 h i de 16 a 20 h

Les persones que es presentin amb un exemplar de *Catalunya Cristiana* tindran un descompte de 10 euros

www.centromedicoplazamolina.es

Des del monestir

L'oració dels pobres

Per iniciativa del papa Francesc, aquest diumenge 19 de novembre, penúltim de l'any litúrgic —el darrer serà la solemnitat de Nostre Senyor Jesucrist, Rei de tot el Món—, se celebra la primera Jornada Mundial dels Pobres, amb el lema «No estimem de paraula sinó amb obres», per impulsar-nos a actuar a favor dels més necessitats, un imperatiu que cap cristià no pot ignorar, i invitant tota l'Església i tothom a mantenir la mirada fixa en els qui estenen les mans clamant ajuda i demanant la nostra solidaritat.

El fonament de la nostra fraternitat envers els indigents, diu el Papa, serà sempre la pregària; i, amb una frase que m'ha cridat particularment l'atenció, afirma: «Cal no oblidar que el Parenos-

tre és la pregària dels pobres.» L'Oració del Senyor, el Pobre privat de tot a la creu, és amb raó també la pregària dels pobres.

Una pregària de confiança en Déu referent a les necessitats bàsiques de la vida, i amb la qual ens adreçem al Pare en plural: «Pare nostre.» Com diu molt bé el Papa, el plural «implica comunió, preocupació i responsabilitat comuna». «Els pobres no són un problema, sinó un recurs al qual acudir per acollir i viure l'essència de l'Evangeli.» A fi de posar en pràctica allò que segons Jesús és definitiu: «Tot allò que fèieu a un d'aquests germans meus més petits, a mi m'ho fèieu» (Mateu 25,40).

Un amic em va enviar el següent missatge per correu electrònic: «D'un temps ençà trobo difi-

cultats per centrar-me en la pregària i el cap se'n va per altres qüestions. És difícil crear un espai de silenci i recolliment en un pis al mig de l'Eixample de Barcelona... Què puc fer per centrar-me millor en la pregària?»

Entre altres coses, li responia: «Quan no em puc concentrar, llegeixo. Els salms, per exemple. Dono importància a no deixar la pregària... "Com un infant a la falda de la mare, tot esperant els vostres dons" (Sl 130). Sempre ens queda anar repetint pausadament el Parenostre...»

Sens dubte, tant pel que fa a la lloança com respecte a la petició, el Parenostre és la pregària més excel·lent de totes, l'oració més universal i a l'abast de tots, la dels pobres.

Jaume Gabarró
Monjo de Solius

La sal de la terra

Alerta de genocidi al Sudan del Sud

L'Àfrica no para de plorar. I qui la consola? Milions de persones de Nigèria, del lemen, de Somàlia i del Sudan del Sud moriran de fam extrema si no reben ajuda urgent. La fam ja és una sentència de mort per a les nenes i nens que pesen la meitat del pes normal de les criatures de la seva edat. Com pot ser que al segle XXI la gent mori de gana i set? Sembla que el rellotge s'hagi aturat en una altra època i ningú no sigui capaç de posar-lo en marxa. Nacions Unides parla de la pitjor crisi humanitària des del 1945 després de la Segona Guerra Mundial, quan els països destrossats per la tragèdia volien la pau. Però les guerres arrossegueu velles cadenes i continuen esclavitzant. L'odi deixa empremta i si no es lleva de soca-rel, amb el temps emergeix com un volcà desenfrenat.

Al Sudan del Sud, el conflicte armat esclata el 2013, al cap de dos anys d'independitzar-se del

nord, després de 40 anys de guerra. Al jove país lluiten a mort els partidaris del president del govern, Salva Kiir, d'ètnia dinka, i els de l'exvicepresident, Riek Machar, d'ètnia nuer. El conflicte armat afecta una seixantena més d'ètnies minoritàries històricament enfrontades amb els dinka. En joc el negoci de les armes i la disputa per la riquesa del territori, i sobretot pel control d'una de les principals reserves de petroli de l'Àfrica subsahariana. La compra d'armes s'ha disparat. El Consell de Seguretat de les Nacions Unides alerta d'un genocidi, com va passar a Ruanda el 1994 (un milió de tutsis morts en cent dies). Els soldats d'un bàndol o de l'altre cometien violacions massives, maten a tort i a dret, i els infants creixen sols, sense el pares. Tots els seus somnis s'han trencat i la barbàrie els ha convertit en caps de família, o en nens i nenes soldats, segrestats pels grups armats.

La violència provoca els desplaçaments massius de la població, que fuig cap a terres on no hi ha llavors per plantar, ni tampoc aigua potable ni menjar. Llocs inhòspits, on pot entrar l'enemic, plens de mares que ploren les filles i fills desapareguts. I moltes mares embarassades que no tenen ningú preparat perquè les ajudi a tenir el bebè, en un dels cinc països del planeta amb més mortalitat durant l'embaràs, el part i els primers anys de vida.

La guerra destrossa el desenvolupament i ataca l'ajuda humanitària. Ha matat cooperants, periodistes que han denunciat un genocidi ètnic i missioners, com la germana Victoria Rackova, metgessa, víctima d'una emboscada quan tornava a mitjanit d'ajudar una dona que tenia un part difícil. El millor homenatge que els podem fer és no oblidar els sud-sudanesos participant en projectes solidaris.

Montserrat Esteve
Periodista

Mirada al món

Zimbàbue: l'urpa de la tirania domèstica

El dilluns 6 de novembre el president de Zimbàbue, Robert Mugabe, va destituir de manera fulminant el vicepresident Emmerson Mnangagwa, que molts creien que en seria el successor. Des de fa temps es notava al país la presència en públic, cada cop més acaparadora i ambiciosa, de la dona del president, Grace Mugabe. Cap analista de la situació política a Zimbàbue no dubta que, a l'ombra de la maniobra de Mugabe, apareixen els tentacles intrigants de la primera dama. S'ha descobert que en realitat és ella la que aspira a succeir el marit. La caiguda brusca de Mnangagwa sembla que és a causa de l'esbroncada que va patir Grace Mugabe per part dels seus seguidors a la ciutat de Bulawayo, la segona més important del país. La protesta va tenir lloc el dissabte 4, només uns dies abans que el vicepresident fos fulminat.

Les darreres setmanes la còpia presidencial havia mostrat el seu descontentament amb el vice-

president, advertint que la seva destitució era possible. En la trajectòria política de Mugabe el «possible» s'ha traduït sempre en «real» quan era qüestió de destituir, amenaçar, torturar o empresonar. Les conseqüències de l'oposició al poder estatal a Zimbàbue no han canviat des de l'arribada de Mugabe a la cadira de comandament el 1980. De l'anunci del decret presidencial contra el vicepresident se n'ha encarregat el portaveu del partit Zanu-FP (Unió Africana de Zimbàbue-Front Patriòtic), Simón Khaya Moyo. Va acusar el vicepresident Mnangagwa de «deslleialtat, manca de confiança i enganys». Amb els tirans hi ha sempre trames ocultes i conspiracions en ebullició. En molts dels casos se cita també la bruixeria i l'enverinament.

La vicepresidència no és un gran problema per a Mugabe. Està més que acostumat a escombrar d'un cop de ploma els adversaris i rivals. Si fos

amb una decisió ben calculada, potser podria passar inadvertida, però en aquest cas les intrigues i manipulacions semblen enrevesades i complexes alhora que acerades i forjades per subjectar les brides del poder. Ara el que s'espera és la purga despietada dels seguidors de Mnangagwa que treballen tant al partit Zanu-FP com a l'administració. En aquesta neteja general, que Mugabe empenirà en la vellesa, tindrà el suport incondicional de la dona, que ha promès accions judicials contra el vicepresident. Grace Mugabe ha declarat sense pèls a la llengua que «Mnangagwa odia Mugabe des de la independència». I ja se sap que en els règims dictatorials la persona del dictador de torn és sagrada per als partidaris, seguidors i admiradors. Per això l'argument de l'«odi contra Mugabe» a Zimbàbue és una de les armes poderoses que sens dubte està utilitzant la primera dama per, tard o d'hora, pujar al tron de la nació.

Justo Lacunza Balda
Pare blanc arabista-islamòleg,
des de Madrid

Punt de vista

Dr. Ramon Prat i Pons

Professor emèrit de la Facultat de Teologia de Catalunya

Llei i dignitat humana

Els cristians del segle XXI som els seguidors de Jesucrist, un home com nosaltres, en qui habita en plenitud la tendresa de Déu, vessada al món per mitjà de l'Esperit Sant. En la meua tasca de prevere i de teòleg cristià, he dedicat tota la vida a reflexionar a l'entorn d'aquest esdeveniment cim de la humanitat i en la seva capacitat d'ajudar l'ésser humà a viure amb pau i sentit enmig de les turbulències de la vida.

El punt de partida de la comunitat cristiana universal fou dramàtic. Efectivament, quan l'amor intern de Déu s'encarnà en la persona de Jesús de Natzaret dins la història, ara fa dos mil anys, els dirigents del Poble de l'Antiga Aliança, que esperaven el Salvador del món, quan es va encarnar el van perseguir amb la llei de Moisès (que era la constitució revelada per Déu al Poble d'Israel), el van condemnar i el van executar clavant-lo en una creu. Tanmateix, aquell fracàs es va transformar en victòria per mitjà de la seva resurrecció. Aquesta victòria de la força de la veritat sobre la veritat de la força, continua viva dins l'aventura humana, des de la diada de la Pentecosta fins avui. El drama inicial del cristianisme, doncs, ens planteja una pregunta sobre el sentit de la llei i la

seva relació amb la dignitat humana, el bé comú dels pobles i el projecte de Déu sobre la història. Aquest mateix origen de l'Església de Crist ens pot ajudar a contestar la pregunta sobre el sentit i els límits del dret i de la seva realització política.

La teologia, en el seu objectiu i mètode propis, té un respecte profund per la ciència política i pel dret, perquè Occident és el resultat de la raó grega, el dret romà i l'escala de valors cristians. Per això la llei és necessària, perquè és una mediació per articular unes relacions humanes justes i pacífiques, però tot seguit hem d'afegir que la llei no és una finalitat en si mateixa, sinó un mitjà, que s'ha d'anar adaptant

contínuament a les noves situacions personals i socials que emergeixen dins del dinamisme de la història. El mateix Crist ho va proclamar en afirmar que «l'home no està fet pel dissabte (la llei), sinó el dissabte per l'home» (Mc 2,27).

La clau de l'harmonia entre la llei i la dignitat humana consisteix en la pràctica d'un respecte sincer als drets humans individuals, als drets socials especialment dels més febles i marginats, als drets dels pobles, i als drets ecològics de la natura. Tots aquests drets es fonamenten en el respecte als drets de Déu sobre la Terra, perquè Déu és el fonament i garant de la dignitat de l'ésser humà, dels pobles i de les futures generacions que tenen dret a rebre una Terra en condicions i com la Casa Comuna de la humanitat.

Tanmateix, quan aquests límits no són respectats autènticament, la llei esdevé un bumerang que es gira en contra de la mateixa societat. Una imatge plàstica de la vida diària ens pot ajudar a entendre la grandesa i els límits de l'ús de la llei: l'infant necessita anar vestit, però quan un nen es fa gran i els pantalons li queden curts, hi ha dues solucions: fer uns pantalons nous ajustats a la seva mida, o bé tallar-li la cama.

Els profetes i el Profeta —Jesús— pregonaven, en nom del Senyor, la conversió i el magnífic pla de Déu en la història humana, en la vinguda dels Messies, en el més enllà. Jesús mateix és el Profeta que esperava Israel. Els batejats, sigui quin sigui el nostre estat, hem de transparentar la fe amb valentia i sense cap mena de vergonya. El bé sempre diu bé i fa bé.

Tots els fidels tenen, per participació, el sacerdoci de Crist. L'exerceixen amb la participació en els sagraments, en la pregària, amb una vida lliurada al proïsme, en les tasques laborals, en la família i en els detalls que alegren la vida dels altres... El sacerdoci «ordenat» —el clergat— té la missió de batejar, presidir l'Eucaristia i altres sagraments, dirigir les ànimes, absoldre els pecats, viure amb el desig paternal i fraternal d'acollir tothom i d'encarrilar cap a l'Evangeli i l'Església, etc. Aquesta missió sacerdotal és una crida especial a alguns fidels cristians. Hem de demanar que molts joves sentin la crida vers aquest sacerdoci ordenat.

Com creixerà el cristianisme? Tal com ho fa la jove professora. Apropant-se als joves i fer-los mirar i admirar Crist. Això és poc i és molt.

Saber escoltar

Joan Guiteras i Vilanova

Canonge emèrit del Capítol Catedral de Barcelona
secretaria@catedralbcn.org

Profetes? Sacerdots? Evangelització?

Una bona amiga de la nostra família ens explicava la perplexitat que li causà la dita d'un conferenciant en un grup d'espiritualitat al qual procura assistir regularment. L'havia impressionada la dita de l'orador: «Els cristians hem de ser profetes.» Com que aquesta senyora és molt sincera i no té por d'enraonar, va fer una amable protesta: «El que pertoca als cristians és fer bones obres i donar exemple, seguint els fets i les paraules del Senyor a l'evangeli.»

Guardo el bon record d'un pelegrinatge a l'estranger. Un dels pelegrins era un sacerdot que, en un moment donat, va fer un enaltiment del sacerdoci de tots els batejats. Un senyor em comentà que no entenia què havia volgut dir el sacerdot, quan parlava

del sacerdoci dels laics o seglars. No fa gaire dies, una jove, intel·ligent i bona cristiana, em parlava de les dificultats per dur els joves a Crist. S'esforça lloablement, durant el curs, a animar un grup de joves que, a l'estiu, els convidava a una convivència espiritual. Se'n surt molt bé, encara que li reca no poder arribar a més nois i noies. Una manera exemplar d'evangelitzar; però, com aconseguir que el missatge evangèlic arribi més als joves i l'acullin?

Què és el profetisme? En realitat, no es tracta de ser un Elies, un Isaïes o un dels altres profetes de l'Escriptura. Tanmateix, s'hi assembla perquè hem de reflectir que estem tocats per Déu en tots els moments de la nostra vida. Profeta és una paraula grega i significa «el que parla en nom d'un altre».

A propòsit de...

P-J Ynaraja

Capellà del Montanyà
ynaraja@gmail.com

Mercats (2)

En molts llocs s'organitzen mercats de Nadal. Hom va a les paradetes il·lusionat pensant que hi trobarà figures, retallables o música de Nadal però, de seguida, s'adona que no. El que hi ha són pares Noèl, garlandes, bombetes i siluetes de cérvols. Qualsevol cosa decorativa de poliuretà que de seguida es fa malbé.

Els mercats tenen allò que interessa al públic, però de naixements, de nens Jesús en un pessebre, no. «Ja està passat de moda», et diuen. De tota manera, hi ha excepcions. Recordo que passejant pel de Colònia, una població emblemàtica d'entrada al continent europeu de mercaderies i viatgers, a la fira hi havia una paradeta amb dos joves. Tots dos ben plantats i somrients però amb una actitud gens cridanera. L'espai estava buit però lluïa unes lletres grans que deien: «Per Nadal, els cristians celebrem el naixement de Jesús a Betlem.» (Discretament s'anunciava la gerència de la paradeta: l'Exèrcit de Salvació.) Sí, aquest grup de procedència o d'influx metodista, d'iniciatives enlluernadores, s'atreuen a proclamar l'evangeli d'aquesta manera.

Vaig recordar aquest testimoni quan visitava una església copta al Caire. Pels voltants anunciaven allotjaments, vendes de vestits, etc. A l'interior, dirigien la mirada al visitant, li oferien un somriure i l'animaven a fer fotografies. Estaven tan satisfets de la celebració de la seva fe que desitjaven que ens emportéssim imatges que en fossin testimonis. Ja a fora, un grup venia icones, imatges de l'estil típic d'aquesta comunitat. No hi faltava la imatge de la Verge que es va aparèixer a El-Zeitoun, de la qual els cristians i els musulmans se senten orgullosos. El preu era molt inferior al de les botigues i la venda ajudava al manteniment de la paròquia. Recordeu que, en aquesta terra, ser cristià i manifestar-ho, et pot costar la vida (l'assistència a missa per Nadal, no fa gaires anys, va suposar la mort de bastants fidels, de manera que el govern recomana als coptes que no vagin tant a missa. Els actes terroristes que pateixen desacrediten el país, tan necessitat del turisme.)

Una cosa semblant al que trobem als mercats passa també als basars, que proliferen tant. Hi trobem tot allò que agrada i que entusiasma la gent. N'hi ha prou que s'anunciïn unes eleccions perquè entre la massa de seguida hi trobem les banderes i els emblemes corresponents, arribades del continent asiàtic.

Evidentment, ni els mercats ni els basars són importants per a l'èxit i el domini de les grans empreses multinacionals, perquè no tot és culpa del capitalisme pervers.

S'apropa el Nadal, cal que ens modernitzem. Els costums antics, mancats d'espiritualitat, cal que els allunyem (per exemple, vendre loteria) i creem estímuls, proclames i alegries noves que anunciïn al món la salvació que ens va portar el Nen.

Descobrint Gimeno

El 22 de
novembre
se celebra
el 90è
aniversari
de la mort
del pintor
Francesc
Gimeno

«Autoretrat amb boina», oli taula (Barcelona, 1917).

El 22 de novembre farà 90 anys que ens va deixar el pintor Francesc Gimeno (Tortosa, 1858 – Barcelona, 1927), un dels millors paisatgistes i retratistes de finals del segle XIX i començaments del XX. Va destacar també pels seus dibuixos i va ser reconegut artísticament en l'àmbit

estatal i europeu, si bé va quedar desubicat dels moviments de l'època a Catalunya. Amb motiu, doncs, del 90è aniversari de la seva mort fem un recorregut per la biografia i l'obra d'aquest pintor que sovint ha estat silenciada i, de vegades, no prou ben interpretada. **Per Noé Català**

Un esbós de la seva vida

FRANCESC GIMENO I ARASA VA NÉIXER A TORTOSA EL 1858 I ALS 22 ANYS ES VA INSTAL·LAR A BARCELONA

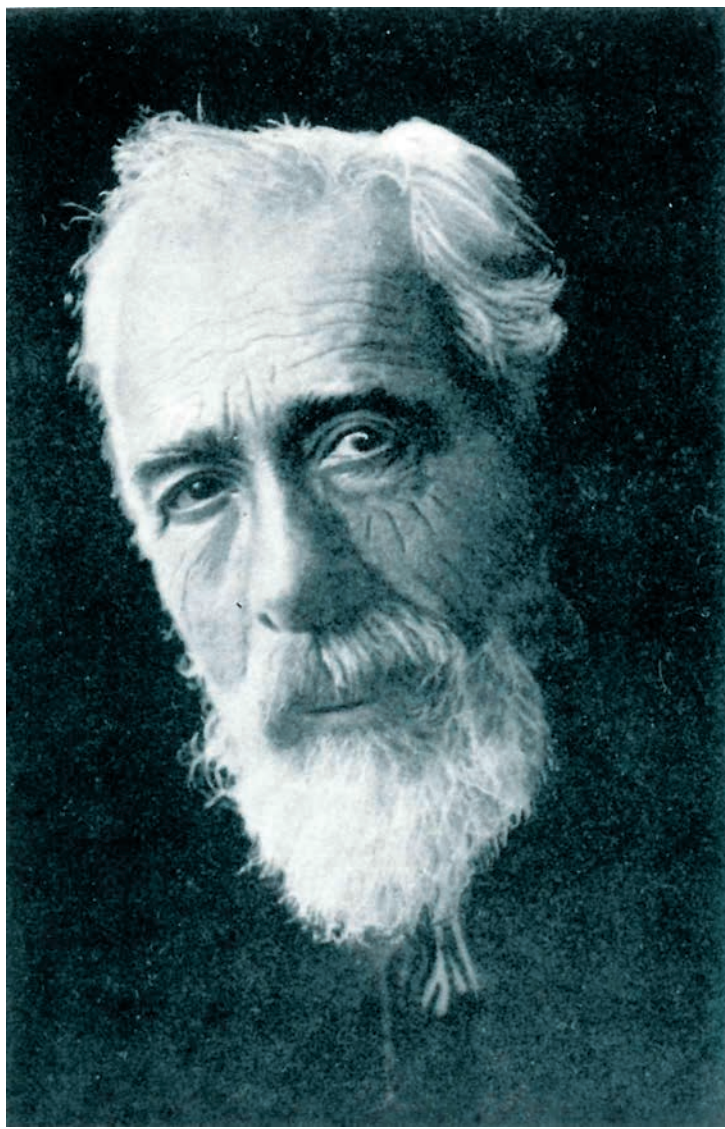
Francesc Gimeno i Arasa va néixer a Tortosa el 4 de febrer de l'any 1858, va ser el primer dels 5 fills d'un matrimoni de pagès. Als 14 anys va entrar com a aprenent en un taller tortosí de pintura decorativa. Es manifestava com un jove inquiet, donat a llargues passejades i amb un particular amor per la natura, amb ganes d'aprendre i despert intel·lectualment. Als 20 anys se'n va anar a fer la mili a Saragossa, on ben aviat va despertar la simpatia i protecció del seu superior, que li va permetre poder dedicar part del temps a la pintura.

En acabar el servei militar, cap al 1880, es va instal·lar a Barcelona, on va començar a estudiar i treballar com a pintor-decorador en un taller a prop del Parc de la Ciutadella. Es va iniciar també per aquestes dates en la tècnica pictòrica de l'oli. Amb dos socis més, va obrir una Acadèmia de Taller de dibuix, sense èxit, a causa de la mala gestió de l'equip. En aquest malencert Gimeno va patir-hi per part de gent propera una primera de les moltes espoliacions dels seus treballs pictòrics que va tenir al llarg de la seva vida.

Durant aquests anys va tastar el mecenatge, contracte que tot i que no l'acaba de convèncer li va suposar durant un temps una ajuda per continuar la seva «autodidacta» formació intel·lectual. Adquiria i llegia llibres de caire científic i filosòfic, alhora que s'iniciava en el món cultural i artístic de la ciutat. Assistia, per exemple, al Liceu o participava activament en tertúlies a llocs de trobada cultural com eren el cafè Novedades o el cafè Tost, on es freqüentaven reunions literàries, i artístiques o intel·lectuals respectivament. També va començar a relacionar-se amb l'ambient artístic de la ciutat freqüentant el Cercle Artístic, del qual va ser membre fundador.

Durant un trienni, Francesc Gimeno va estar a Madrid, on es va omplir dels ensenyaments del mestre belga Carlos de Haes, paisatgista que regentava la càtedra a la Facultat de Belles Arts; també el Museo del Prado i l'estudi directe de Velázquez van despertar la seva admiració, influint en un estil seu ben diferent de la pintura catalana del seu temps. Quan semblava que podia prosperar a Madrid va decidir tornar a Barcelona, on es va relacionar més intensament amb l'ambient artístic barceloní, tot i que per poc temps, ja que aviat se'n va anar amb un marxant d'art a Torroella de Montgrí, on va pintar a sou lliurant les seves obres, tant signades com sense signar, perquè en poguessin disposar al seu ús.

A Torroella es va casar amb la filla dels propietaris de la fonda, Caterina Masseguer, i tots dos van marxar a viure uns mesos a Llançà, però ben aviat es van establir a Barcelona, on ell va començar a treballar com a pintor-decorador en un taller on li van ser encomanades tasques d'art mural, sense deixar la «pintura de cavallet», reservada per la primera hora del dia anant pels contorns de Barcelona; això va fer que se n'anés a viure prop de

Francesc Gimeno Arasa.

«Maternitat» (1899), oli sobre tela, col·lecció Casals.

Va relacionar-se amb l'ambient artístic de Barcelona freqüentant el Cercle Artístic, del qual va ser membre fundador

Va tenir ofertes proteccionistes de gent benestant, però es va estimar més practicar amb creativitat i llibertat d'esperit la pintura de cavallet

la muntanya i de la ciutat, al poble de Sant Gervasi (encara no annexionat a Barcelona), primer a prop del cementiri per finalment passar al carrer de la Noguera, carrer que actualment porta el nom del pintor.

Allà van viure també la seva mare i el seu germà, als quals va ajudar segons les seves possibilitats, cosa que va influir en el fet que el matrimoni es veiés obligat a enviar el seu fill gran, en Martí, a casa dels sogres a Torroella, amb més possibilitats econòmiques. Cal dir que no li van faltar ofertes proteccionistes per part de gent benestant, fins i tot de l'alta burgesia catalana a canvi de la seva obra, però ell no va acabar de veure amb bons ulls aquesta mena de contractes i es va estimar més practicar amb creativitat i llibertat d'esperit la pintura de cavallet i treballar com a obrer pintor-decorador per assegurar-e el manteniment familiar.

Tot i que, en general, per l'estil i temàtica, diferia de l'art català que s'estava coent amb el modernisme i més endavant amb el noucentisme, va mantenir contacte amb

«Bellcaire d'Empordà» (1915), col·lecció particular.

«Aurèlia, filla de l'artista» (1891), oli sobre tela, col·lecció particular.

«Posta del sol al Tibidabo», oli sobre tela.

el món artístic de la ciutat, com per exemple, participant sense gaire èxit en algunes exposicions, o assistint els vespres, després de la feina, a fer dibuix i estudis al Centre Aquarel·lista o al Cercle Artístic de Sant Lluç; en aquest últim és, segurament, on va conèixer Antoni Gaudí, artista amb qui va tenir en comú una notable devoció cristiana.

La família va anar creixent i va arribar a tenir cinc fills, amb la trista experiència de veure morir-ne un a l'edat de 2 anys. Amb 14 anys, el seu fill gran va tornar a casa després de ser educat amb els sogres a Torroella de Montgrí, i va manifestar clars dots per a la pintura i l'escultura. De fet, pare i fill van arribar a participar en una Exposició d'Autoretrats (1907/8). Però el dia de Nadal del 1910, en Martí, amb 21 anys, no es va presentar al dinar familiar. Passats uns dies, els seus pares es van assabentar que havia marxat a l'Argentina per tal de deslliurar-se del servei militar i evitar així ser reclutat i enviat a la Guerra de l'Àfrica, fet que va disgustar profundament el pare, que havia posat una gran esperança en ell per les seves qualitats d'artista.

Exposició 1915

Sense èxit artístic i oblidat gairebé per tothom, tot i que admirat per alguns en silenci, el pintor tarragoní Ignasi Malloç, qui de jove va conèixer Gimeno al Cercle Artístic, va intentar trencar el silenci de l'obra de Gimeno i de la seva persona, organitzant-li juntament amb un publicista una exposició l'any 1915 a la Sala Dalmau de Barcelona. L'exposició va durar 15 dies i va significar una lleu reivindicació de l'artista als seus 57 anys: va rebre una crítica positiva per part dels principals diaris catalans i va acabar amb un sopar homenatge al pintor organitzat per d'altres artistes i crítics.

Els beneficis econòmics d'aquesta mostra, així com la clientela que la mostra li va proporcionar, van permetre a Gimeno abandonar durant un temps el seu treball habitual i de-

dicar-se exclusivament a l'activitat artística (pintura de cavallet). Va pintar, principalment paisatges, a Catalunya i Mallorca, fent estades llargues a Girona, Begur, Fornells, etc., i participant en exposicions rurals.

Durant aquests anys el seu estat de salut va començar a flaquejar, fruit d'un estil de vida sense miraments personals i de contínua austeritat, alhora que es deixava anar sovint per una forta passió pictòrica. Serà pintant en una cala de la Costa Brava, després de tres mesos vivint com un ermità en una barraca de pescadors, i en plena comunió amb la naturalesa, quan el va haver de venir a buscar una ambulància per l'estat d'inanició en què es trobava i el conseqüent còlic nefrític.

El seu amic d'infància i joventut, aleshores metge a Sabadell, el Dr. Bedós, amb qui s'havia retrobat a l'exposició de Can Dalmau, tot vetllant per la seva salut, li va proporcionar un cert mecenatge nascut, no tant d'un interès d'apropiació d'obres del pintor, sinó més aviat de l'amistat entre tots dos, fet que va propiciar al pintor un cert proteccionisme i tranquil·litat econòmica.

A Barcelona, tornant de les seves estades pictòriques, es va dedicar íntegrament a la pintura. Va participar en alguna exposició (1925) juntament amb artistes de la cultura catalana (Mir, J. Maragall, Llimona, Dalí...); les teles de Gimeno van continuar passant més aviat desapercubudes per part de la crítica i del públic. La tardor de 1927, mentre pintava al Tibidabo, Gimeno va agafar un refredat que va degenerar en una pulmonia que va posar fi a la seva vida. Greument malalt, el dia abans de morir encara va pintar un bodegó amb bolets. «Déu meu, quin fred més negre», es recorden com les seves darreres paraules. Va morir el capvespre del 22 de novembre, a l'edat de 69 anys, al seu domicili al carrer de La Noguera de Sant Gervasi, assistit per un sacerdot. «Va ser enterrat en el vell cementiri de Sant Gervasi, al peu d'aquella muntanya que tant havia estimat» (biografia de Joan Cortés).

«Pagès», oli sobre tela.

«Marina», oli sobre tela, col·lecció particular.

«Mare i filla», cap al 1898, oli sobre tela, F. Francisco Godia, Barcelona.

«Costa Brava», oli sobre tela, 1917.

La petita i el seu companyó

«La petita i el seu companyó» (1891), oli sobre tela, Museu de Montserrat, donació de Josep Sala i Ardiz.

«Les parres» (1898), oli sobre tela, MNAC, Barcelona.

Al full de signatures de la vetlla del sepeli de Francesc Gimeno hi apareixen noms com Salvador Dalí, Joan Maragall, Rafael Llimona, E. Vayreda, entre d'altres, aspecte que manifesta l'estima i consideració que es tenia del pintor, si no tant del seu art com a mínim sí de la seva persona com a figura del món de l'art.

És per aquest motiu que un mes després de mort se li va fer una darrera exposició pòstuma a la Sala Dalmau en la qual es van exposar obres que guardava al taller de casa seva; algunes, que havien estat exposades anys enrere pel mateix pintor i que no van tenir èxit, ara semblava que despertaven l'admiració per part d'artistes i col·leccionistes en voga.

Tot i que no tot van ser elogis en aquell certamen pòstum, aquest ens interroga sobre el tracte que el pintor va rebre en vida per part d'aquells que aleshores s'interessaren pels seus treballs. Certament, el tema «obrer» que transmetia l'obra de Francesc Gimeno, la llar humil que s'hi reflectia, l'art proletari, aquells quadres despectivament qualificats «d'olor d'all i ceba», i que eren motiu de «malestar» per la gent benestant que freqüentava les sales d'art, ara, sense la presència física «obrera» del pintor, eren valorats pel gran realisme que transmetien —les obres— i en el qual posaven ara el seu valor: podien treure un elevat pecuni d'aquelles obres, perquè realment, malgrat el tema, eren unes obres ge-

nials, tal com el temps ha confirmat.

Adonant-se d'aquesta contradicció, la valoració pòstuma a la vida del pintor, algunes persones que el van conèixer es proposaren retre-li cadascú el seu homenatge organitzant alguna exposició, discurs o conferència, amb la finalitat de recordar i elogiar l'artista que en vida havia rebut pocs elogis: Rafael Benet, membre del Cercle Artístic de Sant Lluç; el poeta Antoni Martí Monteyts, veí de Sant Gervasi; Joan Mates, d'especial menció, que el va conèixer durant l'etapa sabadellenca, i que li va dedicar una primera biografia (1935); Joan Cortés, que el va conèixer a l'exposició de 1915 a Can Dalmau, amb una segona bibliografia (1949); o Josep Pla, que, des del seu particular punt de vista, dedica a Gimeno un dels seus *Homenots* (1952). És a la llum de les dades que aporten aquests primers biògrafs que es va indagar sobre la vida i l'obra del pintor, per tal d'aprofundir-ne, dedicant-li, molt esgraonadament, estudis i articles, sempre elogiant el pintor, o tenint-lo, si més no, considerat com a «genial».

Exposicions en sales d'art

També es van anar succeint diverses exposicions a sales d'art quan s'anaven identificant i localitzant les seves obres. Van ser destacables l'organitzada pel Cercle Artístic de Barcelona l'any 1949, i una altra en el 50è aniversari de la seva mort, organitzada pel

L'obra pictòr

ELS QUADRES REFLECTEIXEN L'AMBIENT

«La nena del llaç blau» (1927), col·lecció particular.

«Sagrada Família»,

Museu d'Art Modern (ara integrat al MNAC) mostrant pintures i dibuixos només d'aquest museu.

Deu anys després, una edició facsimil de la biografia de Mates amb la publicació il·lustrada de noves obres il·luminava de nou la figura del pintor. Se li va dedicar fins i tot una tesi doctoral (1989) per part de Jordi Carbonell, que aportava noves dades i aprofundia amb rigor universitari en la vida i obra de l'artista.

L'any 2000, la seva ciutat natal, Torroella, li va dedicar una altra exposició, on destacava el llibre catàleg que l'acompanyava i la publicació d'algunes

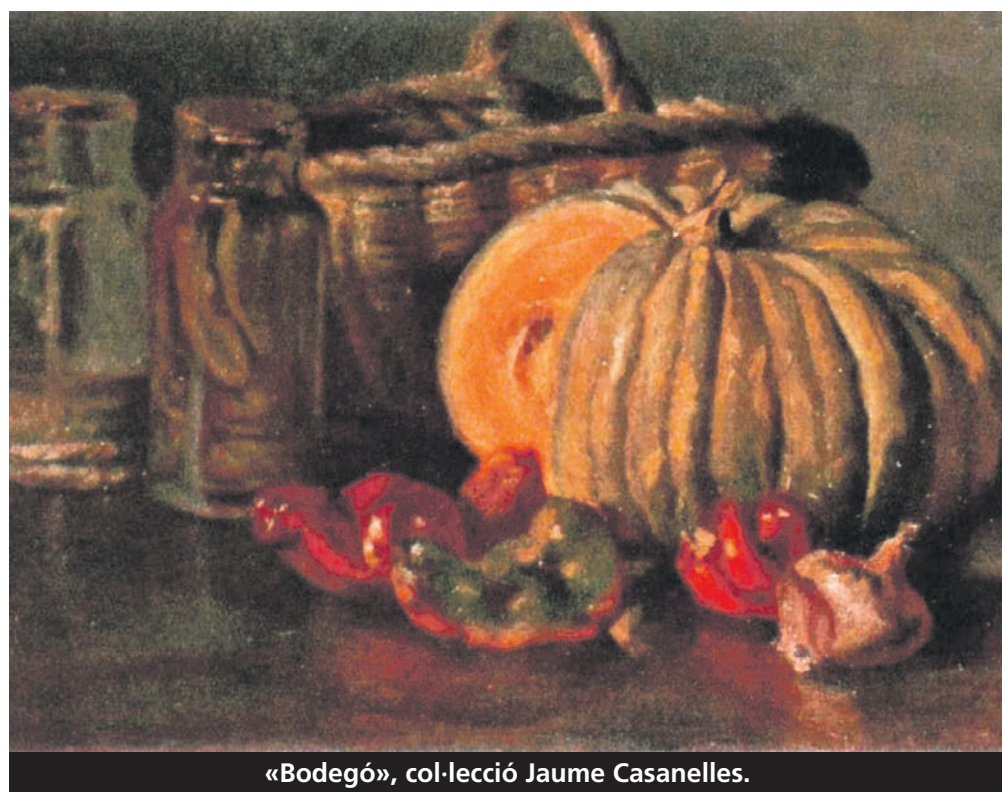
de les poques cartes i escrits que es conserven de l'artista. Però no va ser fins l'any 2006, en vigílies del 80è aniversari de la seva mort, quan el MNAC li va organitzar la primera gran exposició antològica encapçalada pel títol *Un artista maleït*. Finalment, l'any 2014, el Museu de la Mediterrània a Torroella de Montgrí li va dedicar una exposició permanent, amb la donació del material d'una família de Sant Gervasi, amiga del pintor.

Artista incomprès

Ja veiem com sense la presència

«Freses» (1885-1887), oli sobre tela, col·lecció particular.

«Bodegó», col·lecció Jaume Casanelles.

ica

OBRER I LA LLAR HUMIL

oli sobre tela.

«Autoretrat», oli sobre tela, col·lecció particular.

Al full de signatures de la vetlla del sepeli hi apareixen noms com Salvador Dalí, Joan Maragall, Rafael Llimona, E. Vayreda

Algunes obres que no van tenir èxit ara semblava que despertaven l'admiració per part d'artistes i col·leccionistes en voga

Tortosa li va dedicar una exposició, on destacava la publicació d'algunes de les poques cartes i escrits que es conserven

En vigílies del 80è aniversari de la seva mort, el MNAC li va organitzar la primera gran exposició antològica encapçalada pel títol «Un artista maleït»

d'aquell que era qualificat per alguns com a «pintor d'espardenya», les seves obres han vist la llum del reconeixement adquirint un nou valor, que progressivament anava a l'alça: olis, aquarel·les, dibuixos, estudis, autoretrats, etc. tractant diferents temes, destacant els paisatges i la llar familiar, tot digne de ser analitzat tant individualment com en el conjunt de la seva obra fins arribar a considerar-lo com a un dels millors paisatgistes del segle XX a nivell europeu, admirat entre d'altres per Mir i Mascort, així com retratista. Destaquen particularment els seus autoretrats, sovint en alguns articles posant l'artista al nivell de Van Gogh o Rembrandt, fins al punt de ser considerat «no un dels grans pintors de la nostra història, sinó un d'aquells que la determinen» (Francesc Miralles, *La Vanguardia*, 22 octubre 2000).

És per això que al pintor Gimeno, aquell qui s'amaga darrere d'aquells quadres i que va passar en silenci per aquest món, o més concretament per un món en allò que a l'art es refereix, se li escau com anell al dit aquell adjectiu que encapçalava l'exposició del 2006, qualificant definitivament el pintor tortosí com a «artista maleït», títol que si bé humanament no presenta grans auguris sí que ho fa en allò que a l'art es refereix: l'èxit pòstum d'una obra que en vida no es va assolir, atribuint principalment la causa en el cas que ens pertoca, d'una banda, al moviment artístic del moment incompatible amb l'estil i temàtica del pintor tortosí, fent present una obra que no s'avenia amb el temps ni en el lloc qualificant-la d'ex-temporal; i d'altra, al mateix pintor, a la seva suposada vida bohèmia i solitària, així com al seu caràcter anti-social refugiant-se ell mateix d'un món artístic que no compartia, reconeixent, això sí, el seu natural talent i tenaç treball.

Pot ser és per tot plegat que aleshores, com avui encara, és «un dels pintors contemporanis del nostre país més desconeguts» (Teresa Sesé, *La Vanguardia*, 3 de març del 2006), si atenem als elogis, pocs però fermes, que va rebre en vida i que ens transmeten aquells qui el van conèixer. Per exemple, la pregunta que es va fer Joaquim Sorolla, que ens arriba per la biografia de Joan Mates: «Però, què n'heu fet d'aquest pintor, si d'ençà

de Goya no hi ha hagut a cap lloc d'Espanya un altre temperament de més envergadura?» (Joan Mates, *El Pintor Gimeno*, 1935). O el comentari que Isidre Nonell es feia visitant l'exposició de Can Dalmau el 1915, i que Eugeni d'Ors va publicar al seu Glossari a *La Veu de Catalunya*: «Nonell anava aturant-se davant les teles signades per l'artista obscur i deia amb mig aire entès i protector: «Aquest Gimeno! Aquest Gimeno! Trobeu que hi ha algú per aquestes parets que pinti com ell?»; i Xènius acaba la glossa dient «Que pintés com ell, potser ser sí, hi era. Que visqués com ell, amb el seu heroisme, qui?»

Llums i ombres

Sembla que la vida que portava el pintor Francesc Gimeno desperta també un particular interès, ja que les actituds i reaccions que va mostrar sorprenien per bé o per mal, fins i tot arribant a desconcertar tant els seus contemporanis com els seus estudiosos posteriors. Simplement esmentant-los, recordem alguns interrogants permanents referents a la seva vida: el fet d'anar a Madrid, amb un art més tradicional i clàssic, i no París, més innovador i on anaven molts artistes de l'època; o la seva tornada a Barcelona quan començava a fer-se un nom a Madrid; la seva obstinació per dedicar-se a treballar laboralment com a obrer pintor-decorador, així com la renúncia a les diverses «ofertes» de marxandatge que se li presentaven i que li haurien solucionat la vida econòmica i social, traient la família de la suposada pobresa i misèria que vivia alhora que es dedicava tranquil·lament a la pintura de cavallet, mantenint-se fins i tot insubornable al respecte fins al punt de ser qualificat permanentment per alguns d'esquerp i sorrut; la poca acceptació en vida de les seves obres en ser exposades alhora que patia per part d'altres abusos per tal d'apropiar-se-les; l'èxit pòstum de les seves obres; etc.

Juntament amb aquests interrogants trobem la barreja de respostes donades per tal de respondre'n emmarcant les causes del silenci i marginació —o, segons alguns, automarginació— de l'artista: minsa formació intel·lectual i artística del pintor; el seu

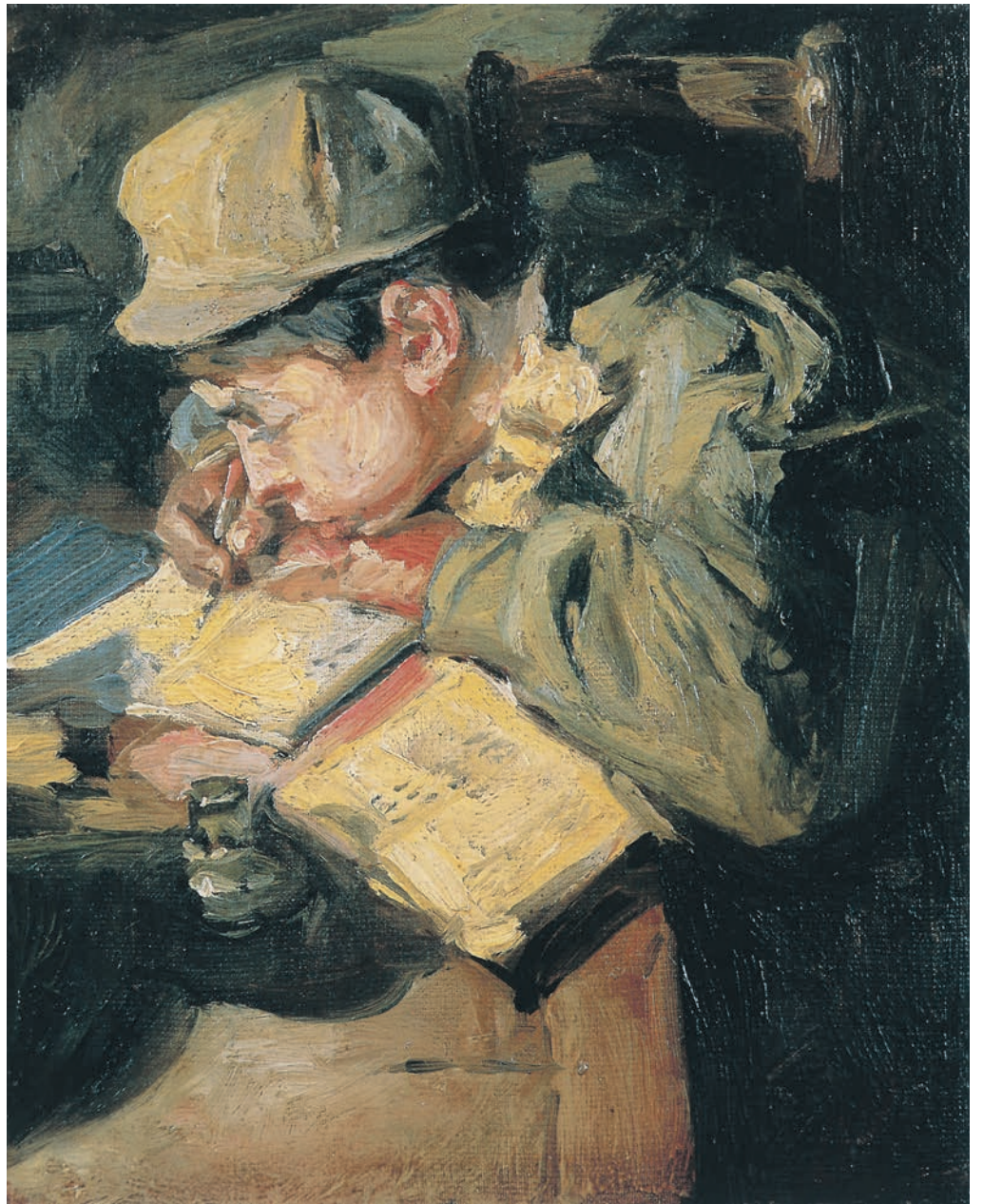
«Carrer de poble» (1888), oli sobre tela, MNAC.

«Carrer de la Noguera» (1927), oli sobre tela, col·lecció Banc Santander.

«Font de Llavallol» (1915), oli.

«Noi escrivint» (1906-1908), oli sobre tela, col·lecció particular.

caràcter fort, primitiu i asocial; una progressiva decepció interior en veure que no és acceptat, amb la marxa del seu fill gran a l'Argentina com un cop definitiu; el seu posat exterior auster com a motiu de llunyania pels més refinats; etc.

Però, tot plegat contrasta amb els detalls personals que del pintor ens transmeten els seus primers biògrafs, els quals, sense negar alguns dels punts anteriors accentuen el seu temperament fort amb una ferma i inamovible personalitat, però alhora de caràcter amable, humil i pacient, qualificant la seva «suposada» pobresa d'austeritat franciscana i bonhomia de tracte.

Un quadre inèdit

Aquest mes de novembre fa 90 anys del seu traspàs, una data d'aniversari en que penso que està bé dedicar unes lletres a aquest artista de la nostra història donant veu a un silenci on es barreja l'entrega quotidiana de la realitat humana, de la que aquest pintor, penso, n'és un bon exemple: família, feina, i una passió per l'art i la natura que el feia especial.

Acabo aquestes línies tot just tornant de la missa dominical del

Diumenge XXXI del temps de durant l'any, cicle «A», on l'evangeli (Mt 23,1-12) ens oferia aquella raó de ser del cristià que s'encarna en el món amb una coherència de fe que el porta principalment a estar al servei dels altres, desitjant ser reconegut sols per Aquell que és el seu model i guia; missatge

evangèlic que, em sembla, s'avé al nostre oblidat artista, si recordem aquelles lletres que el pintor adreçava a la seva família en una de les seves estades pictòriques a la Costa Brava pels volts del 1917: «No podem viure els uns sense els altres, no fariem res. Jo soc aquí perquè em vegin i vegin en mi un home que els pot servir. I aquesta és una bona manera d'entendre les coses.»

Com es pot apreciar, arribats a aquest punt ens endinsaríem en una vida de la qual hem fet un esbós, i que desperta, com així ha estat durant aquests anys, més ombres que no pas llums. Després de l'esbós, ve l'obra, però en aquest cas no com Gimeno l'entenia: *l'obra artística com a creació*. La seva obra ja està creada; només cal veure-la amb la llum adequada per copsar-la en plenitud.

«Llançà», 1890.

Noé Català és el pseudònim que feia servir en alguna ocasió el darrer net del pintor, Martí Gimeno J., que ens va deixar recentment, i amb qui, com és natural, compartia idees d'aquest text. Mn. Bernat G. C.

Signes d'avui

Lluís Serra Llansana
llserrall@gmail.com

Abraçar els pobres

Aquest diumenge, 19 de novembre, una setmana abans de clausurar l'any litúrgic amb la solemnitat de la festa de Crist Rei, se celebra per primera vegada la Jornada Mundial dels Pobres. Instaurada pel papa Francesc en finalitzar l'Any de la Misericòrdia, parteix en la primera edició de les paraules de la primera carta de sant Joan: «No estimem amb frases i paraules, sinó amb fets i de veritat» (3,18). En el missatge del Papa, se subratlla el contrast «entre les paraules buides, sovint presents als nostres llavis i els fets concrets als quals ens hem d'enfrontar.» La realitat dels pobres és vista des d'òptiques molt diferents, però el Papa apunta especialment al (con)tacte real amb els pobres. Val la pena llegir i meditar el missatge.

Primer, reconèixer l'aporofòbia. Es parla de moltes fòbies, però s'oblida el rebuig als pobres com una pràctica de la nostra societat, que rep el nom d'aporofòbia. No existeix una consciència generalitzada d'aquesta fòbia, que té arrels cerebrals i socials. La persona pobre és vista com algú que molesta, que fereix la sensibilitat, que avergonyeix, que resulta marginat, que va brut i que fa pudor, que provoca la nostra sensibilitat quan demana pels carrers... El Papa afirma: «La pobresa té el rostre de dones, d'homes i de nens explotats per vils interessos, trepitjats per la lògica perversa del poder i dels diners.» En rebutgem les conseqüències, però de vegades n'aplaudem les causes, com el poder i els diners. L'aporofòbia es pot corregir. Requereix una feina a fons. Segon, la pobresa com a consell evangèlic.

El Papa recorda: «Per als deixebles de Crist, la pobresa és sobretot vocació per seguir Jesús pobre.» Aquest consell ateny totes les persones: «La pobresa és una actitud del cor que ens impedeix considerar els diners, la carrera, el luxe com a objectiu de vida i condició per a la felicitat. És la pobresa, més aviat, la que crea les condicions perquè ens fem càrrec lliurement de les nostres responsabilitats personals i socials, malgrat les nostres limitacions, confiant en la proximitat de Déu i sostinguts per la seva gràcia.» L'afany de diners, el poder, el luxe constitueix una temptació permanent que ens allunya de la pobresa evangèlica.

Tercer, compartir amb els pobres. El Papa escriu: «Estem cridats a allargar la mà als pobres, a trobar-los, a mirar-los als ulls, a abraçar-los, per fer-los sentir l'escalf de l'amor que trenca el cercle de solitud.» L'abraçada de Francesc d'Assís al leprós els va transformar a tots dos. El malalt va veure confirmada la seva dignitat i Francesc va veure transformat el seu cor.

Quan la persona pobre té un nom i una història, el rebuig s'esmicola i sorgeix la presència de l'amor

La distància crea problemes de consciència i suscita actituds d'inhibició. Quan hi ha contacte de pell a pell, quan la persona pobre té un nom i una història, el rebuig s'esmicola i sorgeix la presència de l'amor.

Les comunitats cristianes tenen una tasca i un compromís ineludible perquè l'Evangeli només es pot viure des del cor del pobre. Una Jornada Mundial per pensar a fons i la resta de l'any per portar-la a la pràctica.

Finestra a la vida

Victòria Molins, s.t.j.
viuimolins70@gmail.com

Ja no són «sense sostre»

Dijous 2 de novembre, festivitat dels difunts. A Santa Anna preparem una gran celebració. Recollim quaranta-dos noms i cognoms dels germans sense sostre que han mort durant l'any. Dels que coneixem, està clar. Molts noms que en el seu món solitari s'han aixoplugat a Arrels, Santa Lluïsa de Marillac, Santa Anna... Són homes i dones que hem conegut, que hem estimat i que potser no tenen gaire gent que els recordi en aquesta data.

Les quaranta-dues espelmes eren un cant d'esperança a la vida que ens espera

Vam voler que fos una gran celebració protagonitzada pels nostres amics de l'hospital de campanya, que ja formen amb nosaltres una gran família. Amb ells volíem recordar els nostres

que ja no pateixen dormint en un caixer, en un portal, a la platja en una nit estival estrellada o en un dormitori comú d'un alberg. Ara el seu sostre etern és el mateix d'aquell pobre Llätzer que Jesús imagina ple de nafres a la porta de l'insensible ric Epuló. Molts d'ells han estat invisibles per a la majoria, han passat anys sense llar, i ara són ja a la casa del Pare.

Al matí, l'hospital de campanya es va omplir d'activitat preparant les lectures, les espelmes, els cants... i els panells que vam fer entre tots per poder convidar la gent quan acabés la celebració. Com uneixen aquestes activitats i aquests preparatius que fan família!

Al vespre tots érem al voltant de l'altar per celebrar l'Eucaristia com uns solemnes funerals per a aquells amics que havien mort en solitari, i que ara rebrien els honors que no havien rebut mai en vida. Entre els assistents —amics de l'hospital de campanya, sobretot— es van repartir unes espelmes que il·luminaven el cercle format entorn de la taula. Quaranta-dues espelmes numerades amb els 42 noms corresponents.

Després de les lectures —i enmig d'un silenci que per a alguns es convertia en llàgrimes d'emoció— es va projectar una impressionant escultura: un captaire, un sense sostre, dormint en un banc. Els peus descoberts mostraven les nafres del Crist, la dels claus de la creu...

Algú havia posat un barret i una bufanda en record d'un amic... I així, amb aquelles imatges impressionants del Crist sense sostre, noms i més noms amb la data del seu traspàs i la seva edat.

A cada nom una altra espelma a l'altar que va acabar amb les quaranta-dues llànties enceses com un cant d'esperança en la vida que ens espera a tots.

Acabada l'Eucaristia, alguns es van acostar al micròfon per donar gràcies.

I, sorprenentment, quan ja semblava tot dit i acabat, es va acostar un dels nostres amics «rehabilitat» i va recordar espontàniament les paraules de sant Joan de la Creu: «Al capvespre de la vida, ens examinaran de l'amor.»

CatalunyaCristiana

Director: Mn. Jaume Aymar i Ragolta

Redactors: Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Rosa M. Jané, Carme Munté, Joan Andreu Parra, Rosa Peraire

Lingüista: Montserrat Pibernat

Arxiu i fotografia: Eulàlia Grande

Corresponsals: Víctor Gay, GIRONA; Miquel Àngel Martín, LLEIDA; Cristina Sánchez, MALLORCA; Júlia Ayala, SOLSONA; Joan Boronat, TARRAGONA; Víctor M. Cardona, TORTOSA; Patrícia Navas, URGELL; Xavier Bisbal, VIC; Javier Molina, EL CAIRE; Ana Alba, JERUSALEM

Col·laboradors d'aquesta setmana: Pilarín Bayés, Josep M. Boixareu, Agustí Codinach, Montserrat Esteve, Jaume Gabarró, Joan Guiteras, Justo Lacunza, Borja de María, Joan A. Mateo, Ignasi Miranda, Valentí Miserachs, Victòria Molins, Glòria Monés, Josan Montull, Francesc Nicolau, Joan Pallarès-Personat, Ramon Prat, Quique, Ignasi Ricart, Josep Rius-Camps, Jordi Sánchez, Lluís Serra, Rafel Serra, Valentí Serra, Sebastià Taltavull, Meritxell Téllez, P-J Ynaraja

Redacció, administració, publicitat i promoció:

C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA
Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

a/e: redaccio@catalunyacristiana.cat (Redacció)

a/e: administracio@catalunyacristiana.cat
(Administració i subscripcions)

a/e: publicitat@catalunyacristiana.cat (Publicitat)

Pàgina web: www.catalunyacristiana.cat
www.facebook.com/catalunyacristiana

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura

Administració: Isabel Giralt (comptabilitat), Janet Duatis (subscripcions)

Autoedició i compaginació: Carlos Aguado

Impressió: Impressions Intercomarcals, SA Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri. Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272 SANT FRUITÓS DE BAGES - DLB 14.387/79

Difusió controlada per

Membre de l'APPEC
Associació de Publicacions Periòdiques en català

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 135 €
Gibraltar i Portugal: 135,01 €
Resta d'Europa: 213,25 €
Amèrica i Àfrica: 250,01 €
Àsia i Oceania: 325,05 €

El setmanari rep l'ajut del Departament de Presidència de la Generalitat de Catalunya

Carta dominical

Gràcies, bisbe Sebastià

El proper dissabte, dia 25 de novembre, vigília de la festa de Crist Rei i cloenda de l'any litúrgic, el bisbe Sebastià Taltavull prendrà possessió de la Seu de Mallorca. Aquesta nova responsabilitat suposarà que deixi la missió que fins ara ha exercit a l'arxidiòcesi de Barcelona com a bisbe auxiliar.

En aquestes circumstàncies em venen al cap les paraules del llibre de Job: «El Senyor m'ho va donar, el Senyor m'ho va prendre; beneït sigui el seu nom!» (Jb 1,21). Sens dubte, el bisbe Sebastià ha estat una gran ajuda per mi des de l'inici del meu ministeri a l'arxidiòcesi de Barcelona. Agraïxo a Déu que m'hagi concedit aquest valuós ajut i agraeixo al bisbe Sebastià que hagi acceptat ser al meu costat i treballar plegats pel bé de l'Església i pel bé de tots.

El bisbe Sebastià Taltavull ha servit durant més

de vuit anys l'Església arxidiocesana de Barcelona fent honor al seu lema episcopal: «Vosaltres sou els meus amics.» El suport d'aquest pastor infatigable ha estat constant i m'ha permès començar la missió en aquesta diòcesi amb certa placidesa, podria dir que l'he iniciat amb naturalitat, sense tràngols, i això s'agraeix. Que la sembra que ha fet amb tant d'esforç i generositat no es perdi i doni molts fruits.

Aquesta tarda, a la basílica de la Sagrada Família, celebrarem una Missa d'acció de gràcies pel ministeri episcopal del bisbe Sebastià. Us convido a pregar per ell, pels pastors de l'Església i per tots els agents de pastoral a fi que siguem tots «autèntiques transparències de l'amor misericordiós de Déu», tal com ens demanava el papa sant

Joan Pau II. Benvolgut bisbe Sebastià, que el Senyor et beneeixi, et doni la pau i t'acompanyi en el teu ministeri. Aquí sempre tindràs casa teva. No puc acabar aquesta glossa tan entranyable sense referir-me a la primera Jornada Mundial dels Pobres que se celebra avui. Aquesta iniciativa la va instituir el papa Francesc al final de l'Any Sant de la Misericòrdia, i enguany té per lema «No estimem amb paraules, sinó amb obres». L'objectiu d'aquesta convocatòria és «estimular els creients, perquè reaccionin davant la cultura del rebuig i del malbaratament» i aconseguir que «les comunitats cristianes es converteixin cada vegada més i millor en signe concret de l'amor de Crist per als més desfavorits». Per aquest motiu, us animo a organitzar moments de trobada i d'amistat, de solidaritat i d'ajuda concreta que donin sentit a aquesta celebració.

Joan Josep Omella
Omella

Cardenal arquebisbe de Barcelona

Als quatre vents

Primera jornada mundial dels pobres

El Papa ha convocat per a aquest diumenge, 19 de novembre, la primera Jornada Mundial dels Pobres. Anteriorment ja ha tingut molts gestos que mostren la seva preocupació pels «descartats» de la societat, començant per l'elecció del seu nom com a Pontífex en memòria de sant Francesc d'Assís, exemple d'amor a la pobresa. És una pobresa evangèlica. L'apòstol sant Joan va dir: «Fills meus, no estimem amb frases i paraules, sinó amb obres i de veritat» (1Jn 3,18). Així ho fa el Papa, visitant els suburbis de les ciutats i organitzant al Vaticà mateix centres assistencials per a les persones necessitades, com un alberg per als «sense sostre», un menjador, una perruqueria, serveis de farmàcia, etc. Fins i tot ha col·locat en un pati una escultura d'un pobre dormint en un banc de carrer.

Francesc ens ha demanat, en ocasió d'aquesta data, que tinguem algun gest de solidaritat

amb els pobres. Recollint aquest suggeriment, vaig tenir una trobada amb persones sense llar i altres que estan necessitades, així com amb els voluntaris que acostumen a atendre-les. Els vaig convidar a una visita guiada a la Catedral i posteriorment a un berenar en un local proper, alhora que espero que alguns puguin atendre la invitació que també els faig de sumar-se a la missa dominical.

Hem de guiar-nos per l'exemple dels primers cristians, dels quals es diu en els Fets que «els qui eren propietaris de terres o de cases les venien», i «el producte de la venda [...] era distribuït segons les necessitats de cadascú» (1Jn 4,34-35), i seguir l'exemple de molts sants que van dedicar la seva vida als més fràgils de la societat, empresa que mai no arribarà a assolir l'èxit desitja-

ble, però que no per això cal menysvalorar. Quan santa Teresa de Calcuta va iniciar la seva enorme tasca caritativa, després de rebre «una crida dins la crida», els qui li objectaven que la suma dels seus esforços sempre seria ínfima comparada amb les necessitats, contestava que ella no pretenia sumar, sinó restar, i cada persona que aconseguia rescatar del carrer i de la pobresa absoluta justificava la seva feina.

A l'Església tenim entitats molt conegudes que treballen pels més pobres i no s'obliden dels més sofrents de la humanitat. Segons va alertar un informe de l'ONU fa unes setmanes, una de cada nou persones que habiten al món passen gana: 815 milions.

Però els pobres no solament habiten al Tercer Món, també els veiem en els nostres carrers. Cal prendre consciència del nostre deure d'ajudar-los.

Jaume Pujol Balcells

Arquebisbe de Tarragona
i Primat

Inici

Edició digital 2015

Hemeroteca

Promocions

Aquesta Setmana

Església Catalunya

Església Espanya

Església Món

Vaticà

La Bona Notícia
també
a internet

www.catalunyacristiana.cat

ENTRA A LA PÀGINA WEB
I CONSULTA LA NOSTRA
HEMEROTECA.
HI TROBARÀS 35 ANYS
DE PREMSA RELIGIOSA.

Catalunya Cristiana col·labora amb

Lectures

Diumenge XXXIII de durant l'any

Lectura primera Pr 31,10-13.19-20.30-31

Les seves mans treballen com vol

Lectura del llibre dels Proverbis:

Que en té de valor una bona esposa! És molt més preuada que les perles. El cor del seu marit hi confia, no són escassos els guanys que en traurà. Durant tota la vida el farà feliç, i no desgraciat. Es procura la llana i el lli, que les seves mans transformen com vol. Pren a les mans la filosa, i els seus dits agafen el fus. Obre les mans als pobres, allarga el braç als indigents. L'encant és aparença, la bellesa s'esvaeix; l'esposa que creu en el Senyor és la que val tots els elogis. Dediqueu-li cants pels fruits del seu treball: que la seva obra l'elogii davant de tot el poble.

Salm responsorial 127

Feliç tu, fidel del Senyor,
que vius seguint els seus camins.
Menjaràs del fruit del teu treball,
seràs feliç i tindràs sort.

R. Feliç tu, fidel del Senyor.

La teva esposa fruitarà com una parra
dins la intimitat de casa teva;
veuràs els fills com plançons d'olivera
al voltant de la taula. **R.**

És així com els fidels del Senyor seran beneïts.
Que el Senyor et beneeixi des de Sió.
Que tota la vida puguis veure prosperar
[Jerusalem]. **R.**

Lectura segona 1Te 5,1-6

El dia del Senyor no us podrà sorprendre com un lladre

Lectura de la primera carta de sant Pau als cristians de Tessalònica:

Germans, no cal que us escrivim quan i en quins moments arribarà el Dia del Senyor: vosaltres mateixos ja sabeu prou bé que vindrà com un lladre a la nit. La gent es pensarà que tot està en pau i ben assegurat, quan de sobte vindrà la devastació, com els dolors a la dona que ha de tenir un fill, i no se n'escaparà ningú. Però a vosaltres, germans, que no viviu en la foscor, aquell dia no us podrà sorprendre com un lladre, ja que tots sou fills de la llum i del dia. No som pas de la nit ni de la foscor. Per això no hem de dormir, com els altres, sinó vetllar i viure sobriament.

Al·leluia Jn 15,4,5b

*Estigueu en mi, i jo en vosaltres, diu el Senyor.
Qui està en mi dona molt de fruit*

Evangelí Mt 25,14-30

El que t'havia encomanat ho has administrat fidelment. Entra a celebrar-ho amb el teu Senyor

Lectura de l'evangelí segons sant Mateu:

En aquell temps, Jesús digué als deixebles aquesta paràbola: «Un home que se n'anava a fora del país cridà els seus administradors i els confià els seus béns. A un li donà cinc milions, a l'altre dos i a l'altre un, segons la capacitat de cadascú, i se n'anà. [...] Al cap de molt temps l'amo tornà i els demanà comptes. Es presentà primer el qui havia rebut cinc milions, portà també els cinc que havia guanyat i digué: Senyor, m'havíeu

Gloria Monés

confiat cinc milions i n'he guanyats cinc més. L'amo li va dir: Molt bé. Ets un administrador bo i de tota confiança. El que t'havia encomanat ho has administrat fidelment. Ara t'encomanaré molt més. Entra a celebrar-ho amb el teu Senyor. Es presentà després el qui n'havia rebut dos i digué: Senyor, m'havíeu confiat dos milions i n'he guanyats dos més. L'amo li va dir: Molt bé. Ets un administrador bo i de tota confiança. El que t'havia encomanat ho has administrat fidelment. Ara t'encomanaré molt més. Entra a celebrar-ho amb el teu Senyor. Es presentà també el qui n'havia rebut un, i digué: Senyor, sé que sou un home exigent, que voleu collir on no heu sembrat i aplegar on no heu escampat. Per això vaig tenir por i vaig amagar els vostres diners. Aquí teniu allò que és vostre. L'amo li contestà: Ets un administrador dolent i gandul. Tu sabies que vull collir on no he sembrat i aplegar on no he escampat? Doncs haves de posar al banc els meus diners, i ara podria recobrar allò que és meu amb els interessos. Preneu-li aquest milió i doneu-lo al qui en té deu, perquè als qui tenen, els donarà encara més i en tindran a vessar, però als qui no tenen, els prendré fins allò que els queda. I aquest administrador inútil, traieu-lo a fora, a la fosca. Allà hi haurà els plors i el cruixir de dents».

Consultori bíblic

Ignasi Ricart
Claretà i
biblista

L'expressió de la gent de Natzaret «No és el fill del fuster, aquest?», sembla indicar que Jesús no va fer de fuster pel seu compte, perquè llavors haurien dit: «No és el fuster?».

«Fuster» en grec és tekton i en llatí faber. Aquest terme s'empra a Marc 6,3 i a Mateu 13,55 per indicar la professió de Jesús mateix i de Josep: eren d'ofici menestral, per oposició a senyor. Pot designar un ventall d'activitats que va des de la d'artesà que treballa la fusta (Isaïes 44,13) i la pedra fins a la de constructor de cases (2 Samuel 5,11). D'aquí que probablement sigui més adequat parlar d'un obrer de la construcció.

És ben possible que Josep acompanyat pel jove Jesús haguessin treballat com a constructors en la reconstrucció de la ciutat de Sèforis, destruïda pels romans l'any 6 dC i a només vuit quilòmetres de Natzaret. Es comprèn que Josep hagi pres Jesús com a aprenent, des de ben jovenet, ja que el Talmud diu que el pare està obligat a alimentar els fills, a ensenyar-los una professió manual. I, a l'hora, Josep ensenyà a Jesús a posar-se el tal·lit o xal de pregària i anaven plegats a la sinagoga, a l'ofici diví de l'entrada del Xàbat (dissabte). De retorn a casa ho celebraven amb Maria, la mare de Jesús, que encenia els llumeners per celebrar, pregant junts, l'entrada del Dissabte. Però tots aquests anys fins a la vida pública de Jesús són els anomenats «els anys obscurs de Jesús». La tradició dels «evangelis apòcrifs» ha completat aquest buit. Tanmateix, és millor no potinejar el misteri de la vida de Jesús, que va quedar amagada al redós de la sinagoga i de les converses familiars amb Josep i Maria.

Article publicat en el número 1.928

Per a consultes: redaccio@catalunyacristiana.cat

Comentari de la Paraula

Josep Rius-Camps
Teòleg i biblista /
riuscamps@yahoo.es

Déu concedeix els talents segons la capacitat de cadascú

Mateu relliga la paràbola dels talents a l'anterior de les deu noies, que cloïa amb una nova invitació als deixebles: «Vetlleu, doncs, perquè no sabeu ni el dia ni l'hora» (Mt 25,13). El Còdex Beza inicia amb un asíndeton la nova paràbola: «Com un home que, havent-se d'absentar, cridà els seus propis servents i els confià els seus béns.» Es parla d'una absència més o menys llarga. De la figura d'un espòs hem passat a la d'un home que s'absenta per un temps. La seva absència servirà perquè cada un dels seus servents (tres són una totalitat) faci treballar els talents que li haurà confiat. Al principi es creia que seria imminent la tornada de l'«home»; avui, gairebé ningú no en parla. La diferència en la donació dels talents, cinc, dos, un, no s'hauria de reflectir en el premi que els té preparat, segons es desprèn del fet que fa el mateix elogi del primer i del segon: «Molt bé, servent bo i fidel!; com que en poques coses has estat fidel, sobre moltes coses et constituïr: entra en el gaudi del teu senyor.» En l'àmbit de Déu els números no compten ni els guanys, sinó l'actitud i el lucre que hom aporta fent treballar els talents, siguin els que siguin, que li han estat confiats. El gaudi és el mateix per a tots i no solament omplirà la seva capacitat sinó que la curullarà fins a vessar. En el Regne de Déu no es perd res: si hom no fa treballar els seu talent i l'amaga sota terra, per por i indolència, aquest talent serà donat a un altre que n'aporti els seus fruits. Els talents són un do gratuït de Déu i es donen segons la capacitat de cadascú. La capacitat és pròpia i inalienable, però no els talents que Déu atorga, on la quantitat no compta per a res, sinó el lucre que hom en treu. La paràbola és optimista: dos terços dels servents dupliquen els guanys; un terç ha actuat amb por i covardia: com a mínim, ve a dir-li, hauria d'haver actuat com es fa en la banca mundial, i Déu n'hauria recuperat els interessos, per molt minsos que fossin...

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions

(CICLE LITÚRGIC A; FERIA I)

Temps de durant l'any

(SALTERI: SETMANA 1)

NOVEMBRE

19. DIUMENGE

Diumenge XXXII de durant l'any, Verd. Lectures: Proverbis 31,10-13.19-20.30-31 / Salm 127 / 1 Tessalonicencs 5,1-6 / Mateu 25,14-30
SANTORAL: Abdies, prof.; Crispí, b.; Faust, diaca i mr.

20. DILLUNS

Fèria, Verd. Lectures: 1 Macabeus 1,11-67 / Salm 118 / Lluc 18,35-43. Sant Feliu de Llobregat: *beata Isabel Ferrer i Sabrià* (ML), Vermell.
SANTORAL: Benigne, b. i mr.; Octavi i Adventor, mr.; Silva, vg. i mr.

21. DIMARTS

Presentació de la Benaurada Verge Maria (MO), Blanc. Lectures: 2 Macabeus 6,18-31 / Salm 3,2-7 / Lluc 19,1-10
SANTORAL: Gelasi I, p.; Honori, Eutiqui i Esteve, mr.

22. DIMECRES

Santa Cecília (MO), Vermell. Lectures: 2 Macabeus 7,1.20-31 / Salm 16 / Lluc 19,11-28
SANTORAL: Filemó i Àpia.

23. DIJOUS

Fèria, Verd. Lectures: 1 Macabeus 2,15-29 / Salm 49 / Lluc 19,41-44. O bé: *Sant Climent I* (ML), Vermell; *Sant Columbà* (ML), Blanc.
SANTORAL: Columbà, ob.; Lucrècia, vg. i mr.; beat Miquel-Agustí Pro, prev. i mr.

24. DIVENDRES

Sant Andreu Dung-Lac (MO), Vermell. Lectures: 1 Macabeus 4,36-59 / Salm 1 Cròniques 29,10-12 / Lluc 19,45-48
SANTORAL: Crisògon, mr.; Fermina, vg. i mr.; Flora i Maria, vg. i mr.

25. DISSABTE

Fèria, Verd. Lectures: 1 Macabeus 6,1-13 / Salm 9 / Lluc 20,27-40. O bé: *Santa Caterina d'Alexandria* (ML), Vermell.
SANTORAL: Erasme, mr.; Gonçal, b.; Júlia, rel.

El sant

Per Eduard Brufau

Sant Columbà

Al començament de l'edat mitjana l'Europa occidental era nominalment cristiana; tanmateix la vida de l'Església, començant pels mateixos clergues i religiosos, sovint es trobava lluny de ser exemplar. Als segles VI i VII els monjos d'Irlanda, illa que havia conservat amb més fidelitat el cristianisme, van predicar per tot el continent i van ajudar al reviscolament del cristianisme europeu. El més conegut és sant Columbà (c. 530 – 615).

Fill d'una nissaga noble, Columbà es va fer monjo aconsellat per una anciana eremita. Estudiós de les Escriptures i dels Pares de l'Església va sentir la crida missionera i juntament amb dotze companys va predicar a Anglaterra, França, Alemanya, Suïssa i Itàlia. Per tot arreu on van passar van fer la vida cristiana més fidel i rigorosa i van fundar nombrosos monestirs. El grup de monjos irlandesos es va instal·lar a Luxeuil, a la Borgonya, i més tard a Bobbio, Llombardia, on van formar una comunitat amb sant Columbà com a abat. A ell es deu la introducció de pràctiques penitencials tan importants com ara la confessió individual.

A Ell li sigui donada la glòria pels segles dels segles

La solemnitat de Crist, Rei de l'univers, tot i ser una festa recent, del segle XX (l'any 1925), s'inscriu en la gran tradició litúrgica pel seu contingut bíblic i teològic. És fonamentalment l'últim diumenge de durant l'any i celebra la glòria del Senyor ressuscitat en l'esplendor de la seva reialesa. Una reialesa que exerceix des de la creu (des de l'amor entregat). L'antiga interpolació cristiana del salm 98: «*Regnavit Deus a ligno*» adquireix tot el seu sentit. Quan els cristians canten els salms reals i aclamen «El Senyor és rei» confessen, la resurrecció de Crist, així en el salm responsorial d'avui. El Senyor és rei de l'univers a títol de creació «ja que per ell i per a ell ha estat creat tot l'univers». Però és rei també a títol de redempció, ja que tot ha estat redimit amb la seva sang preciosa.

En la cèlebre paràbola del judici final que, aquest any escoltem, prendran possessió del Regne, que havia estat preparat des de la creació del món, els qui exerciren misericòrdia en cadascun dels germans per petit que fos, amb els qual ell s'identifica: «Tot allò que fèieu a cadascun d'aquests germans m'ho fèieu a mi.» És interessant notar que l'Any litúrgic acaba amb la proclamació del retorn gloriós del Senyor i comença també, el primer diumenge d'Advent, amb la mateixa proclamació. La història de la salvació està oberta, pendent de la plenitud del seu acompliment. És per la celebració sacramental que la història de la salvació esdevé la salvació de la pròpia història (del món i la de cadascú). El Senyor gloriós «és el qui està venint», amb

aquesta fe i ferma esperança, començarem un nou Advent, un any nou de gràcia, en un temps que va sempre cap a Déu Trinitat. Un temps que mai retorna sobre si mateix ni mai es repeteix. Tot el temps pertany al Senyor, com diu la bella estrofa de l'himne llatí: «*Solus ante saecula spes atque centrum temporum.*»

En la celebració de les Hores es canten amb profusió els Salms reals (especialment els salms 71, 109, 144). La reialesa de Crist celebrada ja en l'Epifania, en certa manera també el diumenge de Rams, en aquest diumenge s'eixampla en el temps (*alpha* i *omega*) i en l'espai (rei de l'univers). Realment és el Pantocràtor. El Prefaci propi de la festa, de recent composició, mereix un lloc d'honor en el tresor eucològic de la litúrgia de l'Església Mare.

Dr. Rafel Serra i Abellà

Prevere de l'arxidiòcesi de Tarragona

Rememorant Joan Maragall en la seva «Oda a Espanya»

Ja no escoltes ningú – vas embogida,
tant se val la llengua – cap és oïda,
pel teu engegament – no hi ha paraules
obsessivament teva – t'enfoneses sola.
Viuràs aïllada.

Segueixes activa – vius de records
«records i glòries – només de morts»
I t'embolcalles – amb draps de pors
I t'encimbelles – en el no-res:
Escuts i armes.

Quan t'hem parlat – d'il·lusió i futur
no has entès res – sempre manaire!
lluïnt d'exèrcits – forces brutals,
enfrent de l'enginy, feina, i pau:
Contradictòria.

«Massa pensaves - en ton honor»
Somniant imperis - que ja no tens,
cap d'aquells fills – mai han tornat
la gran corona – se t'ha esberlat:
«oh trista Espanya!»

Aquells vaixells – armes de conquesta
ja no són teus – els has perdut
ja no els pots dir – porteu tresors!
avui és dignitat – suor i treball.
La nostra ensenya.

I no ets capaç de retornar en tu?
Si tanques les orelles – no pots obrir els ulls?
Si no ets capaç - d'entendre per tu mateixa:
«pregunta-ho al Ponent i a l'ona brava».
Mira cap el futur.

No veus els carrers plens – de gent il·lusionada
dient com són – i volen ser?
respons, violenta – amb gent armada
i envies a presó – els capdavanters.
Ni bondat, ni diàleg.

Si dius que ens vols a prop – per què ens rebutges?
Si ens vols tenir d'amics – per què ens insultes?
Si veus que progressem – per què ens enveges?

Què és la Cadena de Pregària per les Vocacions?

«Cada mes de novembre les 10 diòcesis amb seu a Catalunya fem una cadena ininterrompuda de 720 hores de pregària per les vocacions al matrimoni, al sacerdocí i a la vida religiosa.»
«Quan sentim la paraula *vocació*, molta gent l'associa només al sacerdocí i a la vida religiosa. Però també hi ha una vocació molt important a la nostra societat que és la del matrimoni. En el nostre cas, la vocació va començar fa quatre anys quan vam iniciar el nostre nuviatge i, de la mateixa manera que els futurs mossens passen una època al Seminari, el nuviatge ha estat clau per acabar de discernir el que Déu volia de nosaltres, a més de servir per conèixer-nos més. En aquest camí, la pregària ha tingut un paper molt important. Fruit d'aquest nuviatge, el setembre passat vam celebrar el sagrament del matrimoni i vam iniciar junts una altra etapa en la nostra vida on destaca la convivència i on creiem que la pregària ha de continuar sent molt important.»
Sento la necessitat de difondre'l i obrir-nos a l'esperança de canvis futurs en la nostra societat.

ANA MARÍA DEL VALLE BUENO
Barcelona

Ets com el vell Saturn – que els fills devora.
I dius que estimes!

Sí, ja has fet tard – però fem un pacte:
Siguem uns bons veïns – tinguem bon tracte,
cadascú a ca seva – pau i respecte,
ajudem-nos en tot – junts en la festa.
Amb la mà estesa.
Amb els anys aprendrem – tu i nosaltres
que hi ha camp – per tothom,
eines i màquines – per donar sostre i pa,
però deixa'ns anar – sense rancúnies.
Ara adéu: Ja ens veurem... algun dia.

PERE FÀBREGUES I MORLÀ
Barcelona

El Consultori

PREGUNTES I
RESPOSTES
SOBRE DOCTRINA
I MORAL
pel Dr. Joan Antoni
Mateo

Homofòbia?

Dr. Mateo, vull consultar-li sobre un tema que pot resultar espinós, almenys per a mi. Un fill d'una família amb qui tenim amistat des de fa anys ha donat un gran disgust als seus pares en notificar-los que vol contreure matrimoni amb un altre noi. Els pares li han dit que no pensen assistir-hi. Per a ell això és homofòbia. Resulta que aquest jove és també molt amic d'un fill meu, el qual m'ha dit que pensa assistir-hi. Jo no sé què dir-li. Això que et pengin el cartell d'homofòbia és una mica fort. Quin consell em dona per actuar segons la meua fe?

Miraré de ser clar i concís. Jo crec que sempre ha de posar-se en primer lloc l'estimació i el respecte a les persones, la qual cosa no implica el mateix per les seves opinions o decisions. En una ocasió, una bona mare de família que va esforçar-se de veritat per pujar els seus fills en la fe cristiana em comentà una inquietud semblant. Un fill que havia fracassat en el seu matrimoni es casava civilment amb una noia també separada. La mare no veí convenient assistir a l'enllaç, cosa que va contrariar tremendament la parella fins al punt de deixar de parlar a aquesta mare. Pot imaginar-se el patiment. La mare volia ser coherent amb les seves conviccions en consciència i el fill no volia que assistís simplement a la celebració sinó que, amb la seva presència i participació a la festa, donés a entendre que ella estava d'acord amb la decisió del fill. Jo li vaig dir a la mare que havia actuat correctament seguint la seva consciència. Evidentment, ella seguia estimant el fill i ara que aquest ha canviat d'actitud, fins i tot col·labora tenint cura dels nets, com ha de ser. Per què costa tant d'entendre que no es pot forçar una acceptació que en consciència no es pot donar? Cal entendre que la simple presència en una festa o determinada celebració comporta quelcom més que una simple expressió d'amistat o cortesia. Sant Tomàs More hauria salvat el seu cap amb la simple participació de les noces d'Enric VIII. Però en consciència va creure que no hi podia anar. Els pares d'aquest jove de qui em parla han de fer entendre al seu fill que l'estimen, que estaran sempre prop d'ell i que les persones que ell estima sempre seran ben acollides a casa, però que de cap manera té dret a forçar-los a acceptar una concepció del matrimoni que és incompatible amb la seva fe. Com més clars, més amics. I pel que fa al seu fill, que segons em diu, ja és major d'edat, digui-li que actuï en coherència amb les seves conviccions. Un cristià no es deixa mai portar per «fòbies», té el cor obert a tots, no exclou ningú, però també té el dret de ser respectat en els seus deures de consciència.

• Per enviar consultes al Dr. Mateo:
elconsultori@hotmail.com
www.balmesiana.org
apartat de correus 121 - 25620 Tremp (Lleida).

Podeu enviar les cartes a: redaccio@catalunyacristiana.cat

Amb bon humor

PROGRAMACIÓ DEL 20 AL 26 DE NOVEMBRE

LO QUE DE VERDAD IMPORTA (2017)

Paco Arango. 113 min

L'Alec és un enginyer mecànic amb una vida feta un embolic. Quan tot s'esfondra, apareix un oncle-àngel que li proposa una opció per salvar-lo. Paco Arango es mou entre la comèdia i el drama, el realisme màgic i l'efectivisme hollywoodià. La intenció és clara: commoure els cors per ajudar en la lluita contra la malaltia i el dolor, especialment dels nens.

STORM: LETTER OF FIRE (2017)

Dennis Bots. 100 min

Pel·lícula d'aventures que ens trasllada al segle XVI, en el temps de la Reforma protestant. El petit Storm, fill d'un impressor, posseeix una carta oculta del mateix Martí Luter, i per aquesta raó és perseguit per la Inquisició. Ajudat per la Marieke, prova d'aconseguir que aquest text surti a la llum.

EL FILL DE SAÛL (2015)

László Nemes. 107 min

Oscar 2015 a la millor pel·lícula de parla no anglesa. La profunditat de l'abisme, el ressò dels crits de l'infern i la nit de la crueltat ho van cobrint tot. Només s'obre una petita esclatxa, potser una bogeria, potser un somriure esbossat, una llum infinitesimal. És possible rescatar la humanitat? Queda algun bri de vida en l'ésser humà?

DOS MUJERES (2017)

Martin Provost. 117 min

Comèdia dramàtica sobre el retrobament de dues dones oposades, encara que unides pel passat que van compartir, que permet mirar la vida des de l'optimisme. Una Catherine Deneuve magistral en complicitat amb Catherine Frot, que encarna una llevadora que viu feliç fins que tot comença a trontollar.

THE THIN RED LINE (1998)

Terrence Malick. 163 min

Obra mestra i cabdal del cinema antibel·licista contemporani que mostra la crueltat de la guerra des d'una perspectiva més humana i íntima. Durant la Segona Guerra Mundial, un grup de soldats nord-americans combat contra l'exèrcit japonès per conquerir un turó estratègic.

UNA BOLSA DE CANICAS (2017)

Christian Duguay. 110 min

Una història extraordinària plena d'emoció i esperança. Dos petits germans jueus fugen a través de França durant l'ocupació alemanya en la Segona Guerra Mundial. Basada en l'èxit de la novel·la autobiogràfica de Joseph Joffo, tracta el patiment dels nens separats de les seves famílies pels conflictes bèl·lics.

THE TREE OF LIFE (2011)

Terrence Malick. 139 min

Obra mestra i controvertida del cinema espiritual. La història de la salvació explicada a partir de la vida d'una família on la gràcia, encarnada per la mare (Jessica Chastain), queda eclipsada pel pecat (representat pel pare, Brad Pitt), que es transmet de pares a fills en la vida de l'adolescent Jack. La redempció triomfa però deixa el Jack adult (Sean Penn) amb els interrogants clau de l'home contemporani davant de l'existència de Déu.

THE NEW WORLD (2005)

Terrence Malick. 133 min

Una aventura èpica sobre l'enfrontament de dues cultures durant la fundació de la colònia de Jamestown (Virgínia) el 1607. Inspirada en la llegenda de John Smith i Pocahontas, un ambiciós colonitzador i una apassionada nativa que es troben dividits entre els deures i els sentiments.

SILENCE (2016)

Martin Scorsese. 159 min

Dos joves jesuïtes viatgen al Japó del segle XVII a la recerca del seu mentor, el conegut missioner pare Ferreira, de qui es diu que ha renunciat a la seva fe sota tortura. Ells mateixos viuran la violència amb què les autoritats japoneses persegueixen els cristians.

SONG TO SONG (2017)

Terrence Malick. 129 min

Dos triangles amorosos interrelacionats i integrats per persones que persegueixen l'èxit a la vegada que topen amb l'obsessió i la traïció en el món de l'escena musical d'Austin. Un film farcit de cançons i localitzacions, la vida concebuda com un cúmul de moments.

BADLANDS (1973)

Terrence Malick. 95 min

L'enlluernador debut cinematogràfic de Terrence Malick relata la fugida per l'Amèrica profunda -inspirada en un fet real- d'una parella de joves assassins que, aliens a la realitat, travessen paisatges espectaculars cap a la seva cita amb el destí. Premi a la millor pel·lícula en el Festival de Sant Sebastià.

SALES DE PROJECCIÓ:

BARCELONA: Filmoteca de Catalunya.

Pl. de Salvador Seguí, 1-9
Cinemes Verdi Park. C. de Torrijos, 49
Auditori de la Facultat de Comunicació Blanquerna. C. de Valldonzella, 12
Centre d'Estudis Cristianisme i Justícia. C. de Roger de Llúria, 13
Centre Moral i Instructiu de Gràcia. C. de Ros d'Olano, 9
Centre Parroquial Sant Vicenç de Sarrià. C. del Pare Miquel de Sarrià, 8
Centre Passatge (Auditori de la Fundació Joan Maragall). C. de València, 244, 1r
Cinema els Lluïsos d'Horta. C. de Feliu i Codina, 7

BLANES: Centre Catòlic de Blanes. C. de Roig i Jalpí, 16

CERDANYOLA DEL VALLÈS: Sala Cinema de la UAB. Univ. Autònoma de Barcelona

GIRONA: Auditori de l'EspaiCaixa Girona. Pl. del Poeta Marquina, 11

LLEIDA: CaixaForum Lleida. Av. Blondel, 3

REUS: Centre de Lectura de Reus. C. Major, 15

TARRAGONA: CaixaForum Tarragona. C. de Cristòfor Colom, 2

TERRASSA: Cinema Catalunya de Terrassa. C. de Sant Pere, 9

VILAFRANCA DEL PENEDEÈS: Sala Zazie - Cinema Casal. Rbla. Nostra Senyora, 35-37

MÉS INFORMACIÓ:

Direcció General d'Afers Religiosos
www.gencat.cat/afersreligiosos
Tel. 93 554 58 52

cinemaespiritual.cat

cinemaspitcat

afersreligiosos

XIV Mostra de Cinema Espiritual Catalunya

Generalitat de Catalunya

Calendari de projeccions

DIA-20

Lo que de verdad importa

UAB - Cerdanyola del Vallès 12.00 h

Lluïsos d'Horta - Barcelona 19.30 h

DIA-20

Storm. Letter of fire Cinema Catalunya - Terrassa 20.30 h

DIA-21

Dos mujeres Verdi Park - Barcelona 19.30 h

DIA-21

The Thin Red Line Filmoteca - Barcelona 20.00 h

DIA-21

Storm. Letter of fire CaixaForum - Tarragona 18.30 h

DIA-21

El fill de Saül

Sala Zazie - Cinema Casal Vilafranca del Penedès 20.00 h

Cinema Catalunya - Terrassa 20.30 h

DIA-22

Una bolsa de canicas Verdi Park - Barcelona 19.30 h

DIA-22

El fill de Saül

Lluïsos d'Horta - Barcelona 19.30 h

C. Parr. Sant Vicenç de Sarrià - BCN 20.30 h

DIA-22

The New World Filmoteca - Barcelona 20.00 h

DIA-23

Lo que de verdad importa

Auditori Blanquerna - Barcelona 18.00 h

Centre Moral i Instructiu - BCN 19.00 h

DIA-23

Storm. Letter of fire Centre Passatge (Auditori de la Fund. Joan Maragall) - Barcelona 19.00 h

DIA-23

Silence Verdi Park - Barcelona 19.30 h

DIA-23

El fill de Saül

CaixaForum - Lleida 19.00 h

Centre Catòlic - Blanes 20.00 h

DIA-23

The Tree of Life Filmoteca - Barcelona 20.00 h

DIA-24

El fill de Saül

Auditori de l'EspaiCaixa - Girona 17.00 h

Centre d'Estudis Cristianisme i Justícia - Barcelona 19.00 h

DIA-24

Lo que de verdad importa Centre de Lectura - Reus 19.00 h

DIA-24

Storm. Letter of fire

CaixaForum - Lleida 19.00 h

C. Parr. Sant Vicenç de Sarrià - BCN 0.30 h

DIA-24

Song to Song Filmoteca - Barcelona 19.30 h

DIA-25

Storm. Letter of fire Centre de Lectura - Reus 18.00 h

DIA-26

Badlands Filmoteca - Barcelona 21.30 h

Les relíquies de la creu de Sant Joan de les Abadesses surten a la llum

L'exposició «El tresor ocult» clou els actes dels 125 anys del Museu Episcopal de Vic

Eduard Brufau

Vic / Fotos: MEV

La creu processional del monestir de Sant Joan de les Abadesses és una de les obres mestres del fons del Museu Episcopal de Vic (MEV). Elaborada a començament del segle XIV en algun taller gironí, és una peça excepcional de l'orfebreria medieval catalana. El que la fa artísticament més interessant són els nombrosos esmalts que la decoren, que segons fonts del museu «destaquen per la seva bellesa i qualitat, fets a baixa talla, una tècnica nascuda a Siena (Itàlia) que ràpidament s'estén pels grans centres artístics de l'Europa gòtica».

Si fins fa poc temps aquesta creu era coneguda sobretot pel seu valor artístic, ara per primera vegada ha sortit a la llum el tresor espiritual que amagava, i que havia quedat ocult durant segles: un conjunt de relíquies medievals. Fins al 25 de febrer proper aquestes relíquies, juntament amb la creu, es poden visitar a l'exposició del MEV «El tresor ocult. La creu de Sant Joan de les Abadesses», que servirà per tancar els actes de commemoració dels 125 anys de l'existència del museu.

Unes relíquies molt estimades

Aquesta descoberta insospitada va tenir lloc fa dos anys, quan es va haver de restaurar part de la peça arran d'una alteració química del metall. Les relíquies es trobaven dins dels medallons del braç central de la creu, i estan formades sobretot per estelles de fusta, terra, i restes òssies i de pell. Aquestes relíquies anaven acompanyades d'un pergami que, entre altres coses, dona fe que les estelles són relíquies de la vera creu. El document és d'una antiguitat notable —els experts calculen que va ser escrit al segle XI— per la qual cosa tant el pergami com les relíquies es devien trobar originalment dins d'una altra creu encara més antiga que l'actual. Els restauradors també hi han descobert un segon pergami en què es deixa constància d'una restauració duta a terme al segle XVI i d'un reconeixement de les relíquies uns cent anys més tard.

Per aquests documents, i per la delicada tela de seda que embolcallava els objectes, podem deduir la gran devoció que la comunitat de canonges de Sant Joan de les Abadesses sentia per la creu i les relíquies. En algun moment posterior, segurament durant l'exclaustració del

La creu de Sant Joan de les Abadesses és una obra mestra de l'orfebreria medieval.

Les relíquies es trobaven dins dels medallons del braç central de la creu.

segle XIX, es va perdre de la memòria de l'existència de les relíquies, però la creu es va poder salvar i va entrar a formar part de les col·leccions del MEV juntament amb altres objectes valuosos de l'antic monestir.

L'exposició es complementa amb un vídeo, fruit d'un conveni amb l'Escola La Llotja de Barcelona, en què es recrea com s'elaborava la tècnica de l'esmail a l'edat mitjana. Durant els mesos que dura l'exposició també s'han programat activitats diverses al voltant de la creu i les relíquies, com ara col·loquis, conferències i visites comentades.

MUSEU EPISCOPAL DE VIC

Plaça Bisbe Oliba, 3,
Tel. 938 869 360
informacio@museuepiscopalvic.com
www.museuepiscopalvic.com

Propera activitat relacionada amb la creu de Sant Joan de les Abadesses:

L'art de l'esmail a l'època medieval

Conferència a càrrec d'Andreu Vilasís i Núria L. Ribalta, del Departament d'Esmalts artístics de l'Escola Superior de Disseny i Art Llotja, presentada per Judit Verdagner, conservadora del MEV.

Activitat gratuïta.
Data: dijous 23 de novembre
Hora: 19 h
Lloc: sala d'actes del MEV

Concert de Gospel solidari

Redacció

El dimarts 21 de novembre a les 21.00 h tindrà lloc a l'Auditori de Barcelona un concert de Gospel solidari. Els beneficis de l'espectacle *Reload*, del The Gospel Viu Choir, es destinaran al projecte #Invulnerable d'ajuda a la infància en situació risc, de la Fundació Rosa Oriol. Les entrades es poden comprar a la pàgina web de l'Auditori (www.auditori.cat/ca/reload-the-gospel-viu-choir) o al telèfon 932 479 300. Qui no pugui assistir al concert però hi vulgui col·laborar amb una aportació ho pot fer al compte corrent: ES12 2100 9046 9302 0001 5732 amb el concepte Fila Zero Concert.

«**E**stimats fills, en aquest temps de gràcia us convido a ser pregària. Tots teniu problemes, tribulacions, patiments i inquietuds. Que els sants siguin per a vosaltres models i una exhortació a la santedat. Déu estarà a prop vostre i, a través de la vostra conversió personal, sereu renovats en la vostra recerca. La fe serà per a vosaltres esperança, i l'alegria regnarà en els vostres cors. Gràcies per haver respost a la meva crida.»

Missatge de la Reina de la Pau, 25 d'octubre del 2017

Subscripció bimestral gratuïta Eco M^o Reina de la Pau: «Amics de Medjugorje»
Edició en castellà: C/ Mare de Déu dels Àngels, 32 - 08221 Terrassa (Barcelona)
Comandes llibres: hijosdemedjugorjeespana@gmail.com - Tel. 629 792 849 / 676 059 594
www.mensajerosdelareinadelapaz.org www.virgendemedjugorje.org

Actualitats científiques

Una altra conseqüència del canvi climàtic

Francesc Nicolau
Professor de la Facultat
de Filosofia de Catalunya

No acabariem mai si volguéssim detallar totes les conseqüències que va tenint aquest escalfament del nostre planeta que estem patint. Ja n'hem parlat diverses vegades. Potser no caldria parlar-ne més. Però ens hem trobat amb un altre article, aparegut a *Investigación y Ciencia* d'aquest mes d'octubre passat, sobre el tema, que ens ha fet pensar. Crec que us plaurà que us en faci un resum. Es tracta del que caldria fer per aconseguir que no s'extingeixin espècies animals que estan en perill a causa del canvi climàtic.

L'autor de l'article, Richard Conniff, escriptor científic, ens posa l'exemple del llargandaix de l'illa North Brother, a Nova Zelanda. Li ha passat, segons estudis que s'hi han fet, que cap als anys 90 la proporció de sexes ja era del 62,4% de mascles, i que això ha crescut: ara ja passen del 70%. Què vol dir això? La cosa passa perquè la temperatura influeix en la determinació del sexe. I aquest percentatge pot arribar aviat al 85% que és el començament de l'espiral d'extinció.

I com aquest cas n'hi ha d'altres. De vegades el perill d'extinció ve del simple canvi que es realitza en el seu hàbitat natural. Quan passa això hi ha animals que emigren. Però no tots ho poden fer, com per exemple l'opòssum

Llargandaix de l'illa North Brother (Nova Zelanda).

pigmeu de muntanya. Se li està escalfant tan ràpidament el seu hàbitat alpí australià que es tem per la seva subsistència perquè no pot desplaçar-se més amunt i trobar un clima menys calorós. I semblants a aquest, altres casos: del cérvol de Los Cayos, a Florida, ja només en resten menys d'un miler i l'ascens

del nivell del mar els està prenent les àrees on viuen.

L'article és molt llarg i no us vull cansar. L'autor assenyala com a remei per a aquests mals cercar un nou hàbitat per a aquestes bèsties i traslladar-los-hi. Però això és costós. Cal estudiar primer quines són les espècies

que mereixen aquesta atenció. Potser valdrà més deixar que la cosa segueixi el seu curs i acabin perdent-se moltes d'elles. Però per conservar l'equilibri biològic, que ja sabem que és important, potser caldria pensar-s'hi. I no saltres no som qui per dir-hi l'última paraula.

Tradicions remeieres

L'herba del predicador

Una de les herbes santes més estimades en el període medieval fou l'erisim més coneguda, popularment, com a l'herba de Sant Albert i anomenada, també, l'herba del predicador (llat., *Sisymbrium officinale*; cast., *erisimo*, *hierba de los cantores*). Aquesta planta remeiera gaudí d'una gran estima entre els xantres i els predicadors, ja que l'empraven per combatre la tos, les irritacions del coll i la ronquera del pit. L'erisim (o dit també *erisimó*) se solia preparar d'aquesta faísó: «Con la hierba recién recolectada se prepara una tisana poniendo a hervir un cacito de agua y echando en ella cosa de una onza de la planta, tallos y hojas por cada cuatro tazas, y se toma cuando queda templada. Con el tallo y las hojas se obtiene también zumo, machacándolos en un mortero, y este jugo tiene toda la virtud de la hierba fresca» (T.A., Recetario s. c.).

El gran botànic català Pius Font i Quer (†1964) ens oferí aquesta descripció de l'erisim: «Planta anual de dos a cuatro palmos de altura, de tallo rígido, tieso, derecho, con ramas muy abiertas esparracadas. Tiene hojas profundamente divididas en diversos segmentos. Las flores son pequeñas, de un amarillo limón. Toda la planta

está cubierta de un vello corto y muy fino. Las hojas saben a hierba con dejo ligerísimamente amargo. Se emplea principalmente contra las inflamaciones y catarros de la

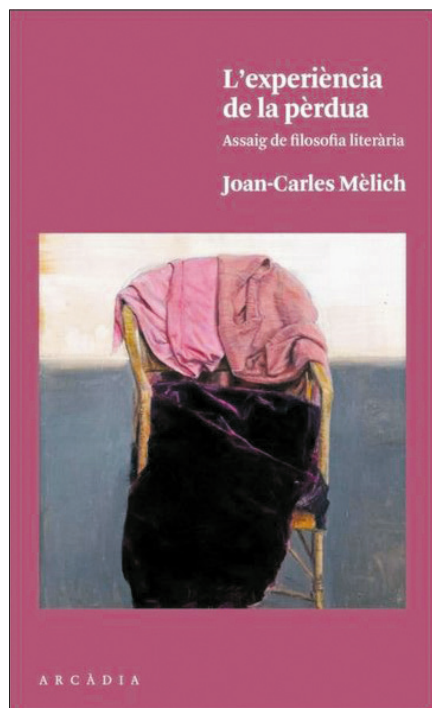
Fra Valentí Serra de Manresa
Arxiver dels caputxins

laringe, sobre todo para combatir la ronquera» (*Plantas medicinales*, 165).

L'erisim formà part de popular *Tisana miraculosa* que, segons les indicacions donades l'any 1751 per fra Jacint de Sarrià, mentre sojornava al convent de caputxins de Vilanova de Cubelles, s'havia de preparar així: «Pren una escudella d'ordi, posa-la ab quatre maitadellas de aygua de font, y quan vulga bullir, llansa la dita aygua, y n'hi posaràs de nova la mateixa quantitat. Després de haver bullit mitja hora hi posaràs un petit puny de arrels de xicoyras silvestres novament arrencadas, mitx puny de agram, [y un puny d'erisimó], tot ben rentat y net. [Tot] Junt ho faràs bullir tres quarts de hora a mitx bullir; després s'hi ajusta mitja onsa de sal y tres o quatre culleradas de mel de romaní, y se farà bullir un rato fins que la mel sia fosa y se colarà» (BHC, Tractat o llibre, ff. 59-60). Després d'aquestes referències a les virtuts remeieres de l'erisim, em plau d'anticipar-vos que a l'article vinent us parlaré, si Déu vol, de les propietats remeieres de la trinitària, que és també una de les més reputades herbes santes.

JOAN-CARLES MÈLICH
L'experiència de la pèrdua
Assaig de filosofia literària
Arcàdia, 2017, 92 pàg.

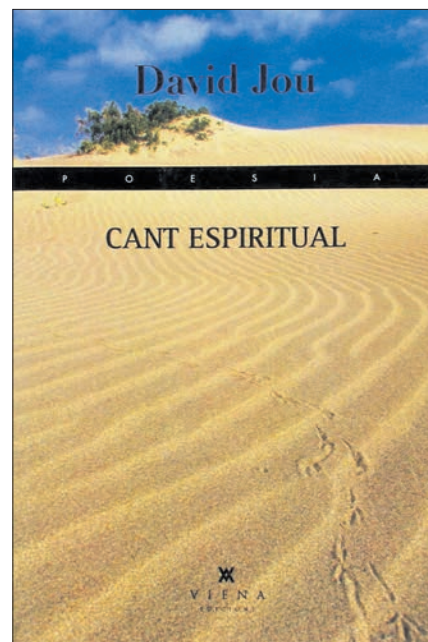
La mort ha estat un dels grans temes de la filosofia occidental des dels seus inicis. Fins i tot en les coses més petites que omplen la nostra existència hi ha un rastre de les cicatrius que ha deixat el dolor d'una pèrdua. En aquest assaig Joan-Carles Mèlich tracta un tema universal, el de l'experiència de perdre un ésser estimat, amb tot allò que l'acompanya: el buit, el dol, l'enyor, la compassió...

HEIKE FREIRE
¡Estate quieto y atiende!
Herder, 2017, 230 pàg.

«¡Estigues quiet i para atenció!» és l'ordre que, directament o indirecta, els adults donem als infants. La necessitat infantil de moviment espontani, tan important per al seu desenvolupament, es pot convertir en un obstacle per a la tranquil·litat dels adults. Des d'un enfocament preventiu, l'autora analitza els factors socials i ambientals que subjauen en la proliferació de trastorns com la hiperactivitat i el dèficit d'atenció.

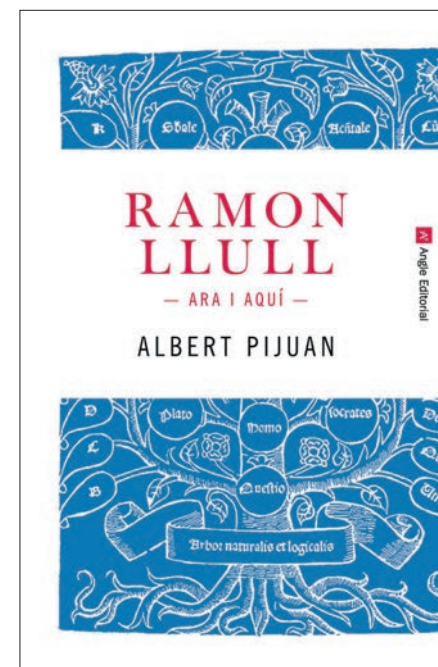
DAVID JOU
Cant espiritual
Viena edicions, 2017, 112 pàg.

«He titulat aquest llibre *Cant espiritual* per posar en relleu una preeminència de l'aspecte espiritual, per sobre dels aspectes dogmàtics, estètics o litúrgics dels temes tractats», diu l'autor.

David Jou és físic i poeta. Com a investigador en termodinàmica de processos irreversibles, és autor de cinc llibres i d'uns dos-cents articles de recerca. Paral·lelament a la seva activitat científica, ha publicat una extensa obra poètica.

ALBERT PIJUAN
Ramon Llull. Ara i aquí
Angle Editorial, 2016, 351 pàg.

Ramon Llull, beat, pare de les lletres catalanes, escriptor, inventor, missioner... és dissecat i reinterpretat, ara i aquí, per Albert Pijuan, novel·lista, dramaturg, filòsof, guionista... El resultat és un llibre inclassificable, rigorós, revelador i divertit. Com si coneguèssim Llull per primera vegada.

KIRAN MILLWOOD HARGRAVE
La chica de tinta y estrellas
Ático de los Libros, 2017, 264 pàg.

Quan la seva millor amiga desapareix, la Isabella es presenta voluntària per participar en la recerca. El món que queda més enllà del seu poble és una terra erma habitada per monstres, i sota els rius secs i les muntanyes, un dimoni de foc torna a despertar.

Aquesta novel·la ha guanyat el premi Waterstones Children's Prize i el premi British Book of the Year de literatura juvenil.

JANE HARPER
Años de sequía
Black Salamandra, 2017, 364 pàg.

El nivell de tensió permanent, els girs inesperats i una trama situada en un escenari excepcional, on els personatges es troben al límit de la supervivència, fan d'aquesta òpera prima una lectura molt impactant. Ha estat la revelació literària de l'any a Austràlia i ha estat acollida amb gran entusiasme al Regne Unit i als Estats Units. També ha rebut nombrosos guardons, com l'ABIA General Fiction i l'Indie.

SAPHIA AZZEDDINE
El viento en la cara
Grijalbo, 2017, 250 pàg.

La Bilqiss, una jove vídua musulmana, és sotmesa a un judici en el qual hi ha en joc la seva vida per haver-se atrevit a ocupar el lloc del muezí a l'hora del res. La Bilqiss, però, no està sola, compta amb el suport d'una periodista nord-americana i del mateix jutge, que es debat entre l'obediència cega a la llei i l'admiració per aquesta dona capaç de seduir-lo amb el seu discurs rebel. Una història emocionant i un autèntic cant a la llibertat.

ELIZABETH STROUT
Tot és possible
Edicions de 1984, 2017, 288 pàg.

En aquest recull de contes coneixem dues germanes: l'una renuncia al respecte per si mateixa a canvi d'un marit ric, mentre que l'altra troba en un llibre una ànima afí que li canvia la vida.

Articulada a l'entorn dels vincles profunds de la família i de l'esperança que deriva en reconciliació, *Tot és possible* confirma aquesta autora com una de les més respectades i ben valorades dels Estats Units.

Crítica literària

Aprendre és tan necessari com respirar

En la seva tercera obra, Maria Aladern se'n va del poble a la ciutat, passant pel convent. A les anteriors, *Camins d'arrels* i *El bram de l'aigua*, ens feia sentir les flaires del camp i del mar. Ara, la Dora, la protagonista, és una noia de poble a qui els seus pares fiquen en un convent durant quatre anys, fins que ella, submissa i rebel alhora, fa tots els possibles perquè l'expulsin. La mare superiora la recomana a casa d'una senyora catòlica, casada amb un notari, situada en una ciutat com l'Hospitalet. El xoc de la Dora amb la ciutat és molt fort. Malgrat la seva rebel·lia innata, d'entrada conserva la mentalitat de monja de l'època de començaments dels anys setanta del segle passat. Al pis on treballa de minyona hi troba una vida contrastada entre la senyora de la casa, nova rica i exigent, i el notari, un home culte i bondadós que, a sobre, es diu Benigne.

La protagonista, de tant en tant, es veu pertorbada per l'enyorança de la seva mare i de la seva casa al poble. De nit i d'amagat sempre s'enduu un llibre dels de la casa per llegir. Són els llibres els que transformaran la vida

MARIA ALADERN
Escales amunt
Edicions Saragossa, 2017, 208 pàg.

de la Dora. El notari, veient la seva afició a la lectura i que escriu amb una lletra molt clara, li proposa de copiar uns escrits de lletra confusa i també uns manuscrits antics de la família del Sr. Benigne. L'autora fa una descripció molt interessant i precisa dels antecedents familiars del matrimoni de la casa posant en relleu l'abisme cultural entre la senyora i el notari. Les circumstàncies d'aquesta família fan que la Dora acabi treballant amb el passant del notari en la classificació i desxifrat d'uns papers guardats en un bagul que haurien d'acabar publicant-se en forma de llibre. La Dora va aprenent molt del passant de notaria i comença a pensar que no farà de minyona tota la vida. Tot plegat enmig de la gelosia de la senyora, embolics familiars i nous personatges.

Entre aquests, un noi de casa bona

que, sabedor que llegeix molt bé l'epístola a la missa d'onze, es creu amb capacitats per entrar en política. Això dona lloc que l'autora descriu amb una exquisida ironia l'època de la transició política. L'altre personatge és un pintor que viu a l'àtic de la mateixa escala, de tarannà liberal, que influeix amb les seves idees en la Dora. Aquesta comença a ser capaç de pensar per ella mateixa i, fins i tot, a donar consells i veu que aprendre, li era tan necessari com respirar. Però, encara és la minyona, almenys per a la senyora. Dins de l'entrellat de la novel·la, la Dora hi descobreix l'amor i, amb el seu creixement i transformació, la noia de poble, enclosurada quatre anys en un convent, entre llibres, descobreix la llibertat. Al llarg del relat, Maria Aladern no deixa de sorprendre'ns i entretenir-nos amb una ploma excel·lent.

Josep M. Boixareu Vilaplana
Editor i escriptor

Crítica cinematogràfica

Els lluentons de Déu

LA LLAMADA

DIRECCIÓ: Javier Ambrossi i Javier Calvo

INTÈRPRETS: Macarena García, Belén Cuesta, Anna Castillo, Gracia Olayo, Secun de la Rosa, entre altres

MÚSICA: Leiva

GÈNERE: Musical. Comèdia

108 minuts
Espanya, 2017

Fa quatre anys els joves creatius Javier Calvo i Javier Ambrossi (afectuosament anomenats els *Javis*), estrenaven al vestíbul del teatre Lara *La llamada*, una comèdia musical escrita i dirigida per ells.

L'espectacle, que tenia vocació de ser una obra modesta i senzilla, aviat va tenir un èxit extraordinari fins al punt que es va haver de representar a l'escenari principal del Lara i es convertia en un fenomen mediàtic que s'ha representat també fora d'Espanya.

Ara ens arriba la pel·lícula, dirigida i protagonitzada pels mateixos autors i actors de l'espectacle teatral.

La Maria (Macarena García) i la Susana (Anna Castillo) són dues adolescents de 17 anys que passen l'estiu al campament cristià *La brújula* on van des de ben petites. De caràcter

indòmit i amb una vocació musical transgressora, s'escapen del campament per anar a un concert i són castigades a quedar-se el cap de setmana al campament vigilades estretament per la innocent germana Milagros

Houston. És un Déu que canta, que se'n riu de les pregàries que no surten del cor, que no jutja... i que crida.

Però el més sorprenent és que davant d'aquesta crida que Déu fa a una persona, les altres se senten in-

terpel·lades, no jutgen i s'esforcen per comprendre. A mesura que s'apropen a aquest Misteri també canviaran elles mateixes per ser més sinceres i millors. Però, tot canvia el dia que el mateix Déu s'apareix a la Maria.

Un argument tan esbojarrat es podria presentar com un film irreverent, *cutre* i destinat a l'escàndol. Lluny d'això, els *Javis* presenten un film fresc, divertit, esbojarrat i simpàtic que fa riure des dels primers minuts. El film és, sobretot, respectuós amb tot l'àmbit religiós i ens descobreix que les monges, les noies rebels, la cuinera assedegada d'amor i tots els éssers humans tenim molt en comú. L'aparició de Déu (Richard Collins-Moore) és sorprenent. Empolainat amb un vestit de lluentons, baixa l'escalinata celestial cantant cançons de Whitney

terpel·lades, no jutgen i s'esforcen per comprendre. A mesura que s'apropen a aquest Misteri també canviaran elles mateixes per ser més sinceres i millors.

L'amistat, l'homosexualitat, la fe, la necessitat d'amor, la possibilitat de canviar, l'acceptació de l'altre i altres temes seriosos són tractats amb una desimboltura i una alegria intel·ligent.

Els números musicals, compostos per Leiva, estan molt ben dosificats i resolts. El guió és enginyós, àgil i amb uns diàlegs divertidíssims.

Però si alguna cosa destaca al film és la interpretació de les quatre protagonistes que es deixen la pell en el paper. Estan en estat de gràcia interpretativa i literalment «sobreixen». Quina capacitat per fer riure, quin domini del gest, de la contenció i de l'estridència; quina forma més bonica i vital de mostrar la vulnerabilitat de persones cridades a canviar i a sincerar-se amb elles mateixes. Un devessall absolut de talent.

La llamada no és una pel·lícula profunda, ni de bon tros religiosa, però com s'agraeix la presentació d'unes monges humanes i bona gent, com meravella que el rerefons religiós que podem trobar-hi estigui tractat amb respecte i simpatia.

La llamada és una comèdia musical estúpida, un cant a l'alegria, al desvergonyiment i l'amistat... una crida, en definitiva, a ser millors persones.

Josan Montull
Salesià

Des del carrer

Grau Ussetti, director del Centre Sant Jaume dels jesuïtes

«El desemparament de molts joves s'agreuja quan es fan grans»

«És imprescindible que la xarxa funcioni, i avui dia hi ha drets bàsics que no estan prou garantits»

Grau Ussetti parant amb una adolescent atesa al Centre Sant Jaume.

Carme Munté

Hem visitat el barri de Gorg de Badalona per conèixer el treball que hi realitza a favor d'infants i joves el Centre Sant Jaume de la Fundació Carles Blanch, que enguany celebra el 20è aniversari. L'entitat forma part del sector social de la Companyia de Jesús a Catalunya i de la xarxa de centres socioeducatius de la Fundació Pere Tarrés. El director del Centre Sant Jaume és, des del 2012, Grau Ussetti, de 38 anys, educador social i antropòleg. Una dada: el Centre Sant Jaume va atendre l'any 2016 fins a 420 infants i adolescents. Més informació: www.fundacioncarlesblanch.org

La comunitat educativa de Jesuïtes Sarrià – Sant Ignasi va donar origen al Centre Sant Jaume. Prossegueix aquesta vinculació?

El Centre Sant Jaume va néixer fruit del centenari de l'escola Jesuïtes Sarrià – Sant Ignasi l'any 1995. La comunitat

educativa volia donar una resposta al seu entorn més immediat des de l'àmbit social. Càritas va recomanar actuar al barri de Gorg de Badalona perquè hi havia la necessitat de treballar amb infants i joves en format de centre obert. Al llarg d'aquests vint anys, la nostra entitat ha pogut garantir-ho tot (a nivell econòmic i de personal, voluntariat i implicació) perquè el Sant Ignasi ha estat i és al darrere.

Quina és la realitat de la zona (Badalona Sud) on sou presents?

Hi ha sobretot població migrada, amb un nucli d'ètnia gitana molt guetitzat en aquesta part de la ciutat de Badalona, cosa que genera dinàmiques d'exclusió, de marginalitat i de pobresa. Això provoca que els índexs d'absentisme escolar en alguns centres de primària siguin d'un 30-40%, i que en el cas de Secundària superin el 50%. Hi ha dificultats per transformar aquestes situacions perquè el context condiciona molt.

Quins són els projectes del Centre Sant Jaume?

Hem anat generant projectes d'acord amb les necessitats. El primer que vam començar va ser el centre obert, que atén infants de 6 a 16 anys. Després, tenim un projecte d'inserció laboral que intenta acompanyar joves més grans de 16 anys. També cal destacar la Unitat d'Escolarització Compartida, que atén alumnes de tot Badalona, amb conductes disruptives i desafecció envers l'entorn escolar, i que fan la Secundària amb nosaltres. I finalment tenim el Projecte de Suport a l'Acció Educativa, que intenta reduir els nivells d'absentisme en tres escoles (Baldomer Solà, Josep Boada, Lestonac), en col·laboració amb la comunitat educativa i la família.

També incidiu en l'àmbit familiar. És important la implicació de les famílies?

La família que acompanya i sosté la realitat de l'infant i el jove esdevé

el primer entorn de seguretat que li ha de permetre fer un pas endavant. Ara bé, ens trobem moltes famílies que no hi són, o que sent-hi, no es fan responsables d'aquesta dificultat. Per tant, el desemparament de molts joves s'agreuja quan es fan grans, perquè no estan conformes amb la vida que tenen però tampoc no saben com tirar endavant. Alhora, també hi ha una presència cada cop més gran d'abusos i maltractaments. Com més vulnerabilitat, més dificultat per intentar recuperar una certa normalitat.

També parleu de la importància de fer xarxa entre administracions i entitats. Amb quines dificultats us trobeu?

Sempre acompanyem les persones des d'una integralitat, des d'una visió sistèmica. Per això, els professionals del Centre Sant Jaume ens coordinem amb la família, amb els serveis socials, amb l'escola i amb els terapeutes. D'altra banda, hem detectat un augment de la complexitat, és a dir, cada cop és més difícil donar resposta a les múltiples necessitats. Ens trobem amb perfils de joves amb mesures judicials, consum de tòxics i patologies més complexes d'acompanyar. La fragilitat està en molts dels seus entorns vitals. Cal anar empenyent perquè la resta de professionals de la xarxa també ho acompanyin. Ara bé, és imprescindible que la xarxa funcioni, i avui dia hi ha drets bàsics que no estan prou garantits, com l'habitatge o l'atenció en salut mental.

Quantificar l'èxit de la vostra tasca és complicat, però ens en pot donar algunes dades?

Més d'un 80% dels infants del centre obert assoleixen els objectius proposats a principis de curs. El 95% aconsegueixen superar acadèmicament el curs que tenen previst realitzar, alhora que assisteixen regularment a classe. Així mateix, les famílies del 78% dels nens les hem incorporat en un pla de treball, que, a més, s'ha assolit. I, finalment, el 100% dels que han fet tot el procés del centre obert han realitzat estudis postobligatoris. Pel que fa al projecte d'inserció laboral, el 90% dels joves acompanyats han aconseguit un itinerari d'inserció. El 94% dels alumnes que fan Secundària amb nosaltres prossegueixen amb els estudis. I pel que fa al projecte per reduir l'absentisme escolar, el 60% dels alumnes atesos milloren la seva assistència a l'escola.

Rauxa

El cant del poble

Eduard Brufau

La música popular, malgrat la idea que de vegades se'n pugui tenir, demana a l'interpret tanta sensibilitat i destresa com qualsevol altre gènere musical. Especialment, en el cas del cant, l'artista no només ha de tenir un bon domini de la tècnica en l'estil que pertoqui, sinó que prèviament ha de posseir una capacitat per percebre allò d'universal que a través de fets concrets expressen les cançons, que sovint no és més que la bellesa i la tragèdia del món. Si hi ha aquesta sensibilitat, el do de distingir aquesta dimensió bella i tràgica alhora, llavors la veu no es limita a recitar el text, sinó que el desplaça amb tota la seva profunditat i amplitud. Podrà

tenir així amb una pàtina de tristesa les cançons alegres i posar un esperit de serenor i esperança en les tristes. D'Andalusia a Creta aquesta és la manera de cantar.

En l'interpret no hi hauria d'haver pròpiament cap tall entre la persona i el cant, sinó una continuïtat quasi natural amb allò que canta, tal com passa en l'acte de parlar o de caminar. Quan deixar sentir la seva veu amb força i delicadesa, encara que hi aportin un to personal reconeixible, no es tanca mai en l'esfera individual ni en cap particularisme, sinó que a través d'un estil concret participa d'una visió plenament universal. Aquí rau la bellesa del cant popular.